Ժ· ՏԱՐԻ 2711 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 9 ՇԱԲԱՆ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան		150
»	»	Վեցամսեայ	75
»	»	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան		56
»	»	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց քրքատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։
Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13/25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԼԵԶՈՒԱՑ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ (*)

Բ.

ԱՐԴԻ ՄՐՑԱԿԻՑՔ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ

Երբ Բրոֆէսոր Վամպէրի կ'ըսէ թէ անգլիերէնի մէջ «հնչման դժուարութիւնք լիուլի կը փոխարինուին բացատրութեանց հազուագիւտ ճշգութեամբ, ճկունութեամբ, նրբութեամբ, զանազանութեամբ, ազդեցութեամբ և զօրութեամբ, յորս անգլիերէնն ուրիշ ամեն եւրոպեան լեզու կը գերազանցէ», լոկ իրեն յատուկ գաղափար մը չի յայտներ։ Ֆրանսերէն միայն գիտցող և ֆրանսերէն հեղինակներ միայն կարդացողներու դիւրին չէ անգլիերէնի քերականական և գրական առաւելութեանց վրայ գաղափար ունենալ։ Բայց եթէ ֆրանսացի անուանի իմաստասէր Թէնի նման լուրջ հեղինակներ ալ կարդացուին, որք կը խօսին անգլիական գրականութեան ու քաղաքակրթութեան վրայ, պիտի իմացուին անգլիերէն լեզուին յատուկ հարստութիւնք՝ նոյն իսկ ֆրանսերէն հեղինակութեան մը մէջ։

Բայց մեր նպատակ բաղդատական ուսումնասիրութիւն մ'ընել չէ անգլիերէնի, ֆրանսերէնի և գերմաներէնի գրական առաւելութեանց վրայ, բան մը որ արդէն մեր կարողութենէն վեր է։ Խնդիրը լոկ իւր ընկերային երեւոյթին ներքեւ քննելով, կ'ուզենք քանի մը ծանօթութիւններ ուրուագրել՝ մեր ազգին ինչպէս նաեւ մեր երկրին մէջ եւրոպեան լեզուաց տարածման ընթացքին ու աստիճանին վրայ։ Տեսանք որ առաջին տեղը կը պատկանէր իտալերէնի, որոյ իշխանութիւն ամենէն երկարատեւ եղած է Թուրքիոյ այլ և այլ կողմեր։ Իտալերէնը տեղի տուած է ֆրանսերէնի։ Եւ հիմա խնդիր է թէ ֆրանսերէնն ալ ուրիշ լեզուի կամ լեզուներու տեղի չ՞պիտի տայ։ Նախորդ յօդուածով պարզեր էինք թէ քաղաքական, ընկերական և կրթական ո՛րպիսի հանգամանաց բերմամբ ֆրանսերէնն հաստատ կռուան մը ստացած է մեր մէջ։ Բայց նմանօրինակ յատկութիւններ այսօր եւրոպեան ուրիշ լեզուներ ալ չե՞ն ներկայացներ արդեօք։

* * *

Եւ նախ, պէտք չէ մոռնանք թէ մինչեւ ցարդ հայ մտաց զարգացման նպաստող եւրոպեան լեզուն ֆրանսերէնը միայն եղած չէ։ Որչափ ֆրանսերէնը ծաւալած է մեր մէջ, նոյնչափ գերմաներէնը ծաւալած է Արեւելեան Հայոց մէջ։ Ռուսիոյ ամեն զարգացեալ կեդրոններուն մէջ, ընդ որս ի Տփղիս, ի վաղուց անտի գերմաներէնն եղած է եւրոպեան մշակութեան լեզուն։ Թէպէտ վերջերս Ռուսք մասնաւոր սէր մը ցուցուցին Ֆրանսայի և ֆրանսերէնի, բայց տակաւին իրենց եւրոպեան զարգացում էապէս գերմանական է, գերման աղբիւրէ բխած։ Մեր՝ Արեւմտեան Հայոց՝ մէջ ալ, թէպէտ գերմանական զարգացումն յիշատակութեան արժանի ըլլալու չափ շատուոր ներկայացուցիչներ չունի, բայց նաեւ ֆրանսերէնը չէ միակ եւրոպեան լեզուն որ եւրոպեան զարգացման տարերք բերած ըլլայ մեզ։ Բաւական տարիէ ի վեր անգլիերէնը կը տարածուի հայ ընկերութեան մէջ։ Ամերիկեան վարժարանք որք բացուած են ի Կ. Պոլիս, Խարբերդ, Մարսուան և Այնթապ՝ շատ մը անգլիագէտ աշակերտներ հասուցած են։ Ռոպէրդեան վարժարանը մանաւանդ ամբողջ սերունդ մը արտադրած է անգլիագէտ հայ ուսանողներու։ Սկիւտարի ամերիկեան վարժարանին մէջ քանի տարիէ հետէ մեծ թիւ մը կայ հայ աղջկանց։ Անգլիերէնի այս ծանօթութիւն մեր բողոքական եղբարց միայն սեփական չէ այսօր։ Թէ՛ նոյն վարժարանաց մէջ և թէ անոնցմէ դուրս շատ մը լուսաւորչական երիտասարդներ անգլիերէն սորված են։ Մեր հռոմէական եղբարք համեմատաբար ետ մնացած են այս մասին։ Անոնք կարծես մեր նախորդ սերունդին պէս շարունակած ըլլան բողոքականի լեզու նկատել անգլիերէնն։ Իրողութիւնն այն է թէ անոնց մէջ իտալերէնի յաջորդած է ֆրանսերէնն, և հիմա մեր վրայ առաւելութիւն մ'ունին, իրենց Բերայի հանրային վարժարանին մէջ գերմաներէնը պարտաւորիչ ըրած ըլլալով, բան մը զոր տակաւին մեք ո՛չ մէկ հանրային կամ մասնաւոր վարժարանի մէջ ըրած ենք, ի բաց առեալ Սանասարեան վարժարանն, ուր եւս կարծենք թէ ֆրանսերէնը միայն պարտաւորիչ է։

Արեւելեան երկաթուղին զԿ. Պոլիս եւրոպեան միւս երկիրներու հետ ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ դնելով, ամենէն առաջ գերմանախօս երկիրներու հետ մեր յարաբերութիւններն աւելցուցած է։ Այս պարագային հետ միանալով Գերմանիոյ քաղաքական փոփոխեալ կացութիւնն 1870—71էն ի վեր, և արեւելեան երկիրներու մէջ գերմանական ճարտարութեան գործառնութիւնք, գերման լեզուն այնպիսի կարեւորութիւն մը ստացած է մեր կողմեր զոր յառաջագոյն չէր ունեցած բնաւ։ Հիմա Թուրքիոյ մէջ շատ վաճառականներ ուղղապէս Աւստրիոյ, Հունգարիոյ և Գերմանիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւններ կը տածեն։ Ինչպէս գերմաներէնը տարածուած էր ի Ռուսիա, զի Ռուսիա և Գերմանիա դրացի են, այնպէս ալ՝ գերմանախօս երկիրներ մեր անմիջական դրացին դարձած ըլլալով՝ բնական է որ այսուհետեւ գերմաներէնի ծանօթութիւնն աւելի մեծ պէտք մ'ըլլայ Թուրքիոյ մէջ։ Տնտեսական և այլ հանգամանաց բերմամբ, մեք այսօր շատ աւելի գերմաներէն կը լսենք մեր մէջ։ Գերմանական կամ գերմանահրէական տուներ տարուէ տարի կ'աւելնան Կ. Պոլսոյ մէջ։ Գերմանական ընկերութիւն մ'է որ շինեց Գաղատիոյ երկաթուղին, զոր պիտի երկարաձգէ մինչեւ Կեսարիա մի կողմէ, մինչեւ Գոնիա միւս կողմէ, և իրաց բնական ընթացքով, գերմանական ձեռնարկութիւնք նոր ծաւալումներ պիտի ստանան մեր մէջ։ Ուրեմն, գերմաներէնի ուսումը գործնականապէս օգտակար կը դառնայ մեր նոր սերնդոց համար հոս և ասիական գաւառներու մէջ, և այս տեսութեամբ մեր թուրք հայրենակիցք եւս այժմ գովելի եռանդեամբ կը պարապին գերմաներէնի ուսման։

* * *

Գերմաներէնն իբրեւ կեդրոնական և Արեւելեան Եւրոպիոյ մէջ առեւտրական լեզու և անգլիերէնն իբրեւ համազգային կամ տիեզերական լեզու վաճառականութեան՝ հաւանական է որ զգալի մրցում մ'ընեն ֆրանսերէնի դէմ, և մեր վարժարանաց մէջ եւս այսուհետեւ հաւանական է որ ֆրանսերէնն առջի բացարձակ տիրապետութիւնը չվայելէ, տեղ մը անգլիերէն, ուրիշ տեղ գերմաներէն աւանդելու հող պատրաստելով։ Այսպիսի փոփոխում կամ զանազանութիւն ո՛չ միայն ցաւալի պիտի չըլլայ, այլ անով ուսումնասիրութեան նոր աղբիւրներ կրնան բացուիլ նոր սերունդներուն առջեւ, կրթական և իմաստասիրական նոր մեթոդներ ու հայեացքներ կրնան պարզուիլ ու մշակուիլ, և մինչեւ իսկ նոյն գաղափար իւր զանազան երանգներով ապաւորուիլ նոր սերնդեան մտաց մէջ։ Լեզու մը քաջ գիտցող մարդը նոյն լեզուն խօսող ազգին ոգին ըմբռնած կ'ըլլայ, և հասարակութեան մը համար՝ քաղաքակրթութեան տեսակէտով՝ օգուտ միայն կը ծագի երբ փոխանակ մէկ զարգացեալ ազգի ոգին ճանչած ըլլալու, ժամանակիս ամենէն յառաջդէմ երեք ազգերու ոգւոյն թափանցած ըլլայ։ Իրաւ է որ գերմաներէնի ուսումն աւելի դժուար է քան ֆրանսերէնի կամ անգլիերէնի ուսումն։ Ասիկա արգելք մը չէ եղած սակայն որ գերմաներէնի ծանօթութիւնը նոյնքան ընդհանրացած է Արեւելեան Հայոց մէջ որքան ֆրանսերէնի ուսումն Արեւմտեան Հայոց մէջ։ Թերեւս անոնք մեզմէ աւելի դիւրուսոյց մեթոդներ ի կիր արկած ըլլան օտար լեզուի սորվելու մասին։ Բայց մեր մէջ արտաքին տիրող հանգամանքներն են որք կ'որոշեն օտար լեզուի մը ուսման կարեւորութիւնն, և քանի որ գերմանական հրապարակաց հետ Կ. Պոլսոյ յարաբերութիւնք յաճախեն, նոյն պարագայք գերմաներէնի դժուարութիւնը մոռցնել կրնան տալ մեր զաւակաց, որք ամեն կերպիւ մեզմէ աւելի դիւրաւ պիտի սորվին ո՛ և իցէ եւրոպական լեզու։

* * *

Եթէ մեր գրական և ընկերական ճաշակներ մեծ մասամբ ֆրանսական են, հա՛րկ է ըսել թէ պատճառն երկու—երեք սերունդէ ի վեր մեր վարժարանաց մէջ ֆրանսերէնի —ու միայն ֆրանսերէնի— անխափան աւանդումն է, որոյ հետեւութեամբ մեր թարգմանիչք և հրապարակագիրք եւս ֆրանսական միտքն ու բարքն եւեթ ծանօթացուցած են մեզ։ Երբ ֆրանսերէնի արդի մրցակիցք՝ անգլիերէնն ու գերմաներէնը՝ բաւական արմատ բռնեն մեր մէջ, բնական չէ՞ հետեւցնել թէ մեր գրականութեան և ընկերային սովորութեանց մէջ անգլիական և գերմանական ճաշակներն եւս իրենց ներկայացուցիչները պիտի ունենան։ Այն ատեն, ի միտ առնլով Հայոց բնաւորութեան արեւելեան լրջութիւնն ու ծանրութիւնն, անգլիական և գերմանական աւելի լուրջ ճաշակ մը հաւանօրէն այնքան անյարմար գետնի մը վրայ ինկած չըլլայ մեր մէջ։ Ո՛չ ապաքէն այսպիսի տարբերութիւն մը Մխիթարեան Միաբանութեան երկու հաստատութեններուն վրայ եւս գիտուած է, Վենետկոյ Մխիթարեանց աւելի գրական-բանասիրական ուղղութիւնն իտալական ոգւոյն և Վիեննայի Մխիթարեանց աւելի գիտական և արուեստական ծանրախոհ և երկարոգի ուղղութիւնն գերմանական հանճարին վերագրուելով։ Այս տարբեր ուղղութեանց հետեւելով, Մխիթարեանք կրցած են աւելի կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցանել քան եթէ միայն իտալական կամ միայն գերմանական ուղղութեան հետեւէին։ Ուրիշ խնդիր մ'է թէ Մխիթարեանք այսօր անցեալոյն չափ օգտակար ե՞ն, կամ կրնա՞ն ըլլալ։ Տարակոյս չկայ թէ որչափ քիչ զբաղին կրօնական գործով և որչափ շատ զբաղին զուտ գրական, գիտական և արուեստական գործով, այնչափ աւելի ծառայութիւն կրնան մատուցանել։ Բայց սա անհերքելի է թէ հասարակութեան մը զանազան հատուածք զանազան դրութեամբ զարգանալով ամբողջութիւնը չի վնասուիր անպատճառ, և թէ զարգացման մեթոտի և ընթացքի մասին միօրինակութիւնն այն տեսակ միօրինակութիւններէն չէ որք նպաստաւոր կրնան ըլլալ հասարակութեան մը հանրային շահերուն։

Բ. Թ.

(*) —Այս յօդուածին առաջին մասն հրատարակուած է մեր երեքշաբթի աւուր թուով։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Իտալեան Խորհրդարանին մէջ Պիզէրդայի նաւահանգստին վրայ եղած հարցումէն ի վեր, իտալեան և ֆրանսական լրագիրք նորէն կը զբաղին Թունուզի այս նաւահանգստին խնդրով, ուր Ֆրանսացիք թումբեր և քարափներ կը շինեն, այնպէս որ խոշոր նաւեր կարենան ներս մտնել և փոթորկի դէմ պատսպարուիլ։ Որովհետեւ Պիզէրդա շատ մօտ է իտալեան եզերաց, Իտալացիք կ'ենթադրեն թէ ֆրանսական նաւատորմն հոն հաւաքուելով կրնայ յանկարծակի արշաւանք մ'ընել իտալեան եզերաց վրայ։ Ֆրանսական լրագիրք պնդելով թէ Ֆրանսա պատերազմական մտօք բան մը չըներ, կը յայտարարեն նաեւ թէ Իտալացւոց չի վերաբերիր այն կողմէ դժուարութիւն յարուցանել իրենց դէմ։ Ֆրանսական լրագիրք բողոքած են նաեւ Անգլիոյ դէմ, որ կ'երեւի թէ այս խնդրոյ մէջ եւս իրաւունք կուտայ Իտալիոյ, իբրեւ Միջերկրականի հաւասարակշռութեան վերաբերեալ խնդիր մը։

ՍԱՆՏՈՒԻՉԵԱՆ ԿՂԶԵԱՑ Ամերիկայի կողմէ գրաւումը Նախագահ Հարիսըն պատգամագրով մը առաջարկեց Միացեալ Նահանգաց Ծերակոյտին, հաստատելով թէ նախորդ դրութիւնն հոն վերահաստատել փափաքելի չէ, թէ պարզ գրաւումը թեւարկութենէն աւելի շահաւոր է ամերիկեան կառավարութեան, և թէ, վերջապէս, եւրոպեան Տէրութեանց կողմէ ընդդիմութիւն հաւանական չէ, և ամեն պարագայի մէջ, Ամերիկա չուշալով պէտք է գործէ, օտար միջամտութիւն չհրաւիրելու համար։ Բայց որովհետեւ մի քանի օրէն Հարիսըն պաշտօնէն պիտի ելլէ, իւր յաջող մրցակիցն՝ Քլիվլէնտ նոր Նախագահին, կ'ըսուի թէ հաւանական չէ որ իւր առաջարկ վերջնական ընդունելութիւն գտնէ ամերիկեան Խորհրդարանէն. զի Քլիվլէնտի կուսակցութիւնն հակառակ է Սանտուիչեան կղզեաց գրաւման, և կ'երեւի թէ չպիտի հաւանի։—Ըստ Հարիսըն Նախագահի առաջարկութեան, Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը պէտք է ստանձնէ այս Հավայիի Պետութեան հանրային պարտքն որ 3,250,000 տոլար է, և տարին 20,000 տոլար վճարէ Լիլիուքալանի թագուհւոյն և 150,000 տոլարի գումար մէկ անգամէն Քայուլանի իշխանուհւոյն, որ իրաց բնական ընթացքով պիտի յաջորդէր ջնջեալ թագուհւոյն։

ՀՐԵԱՅՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ.—Մոհիլէվ քաղաքէն (Ռուսիա) Պերլին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն քաղաքին մօտերն ամբողջ հրեայ ընտանիք մը սպանեալ գտնուած է։ Ասոնք են հրեայ տիկին մը, իւր որդին և երեք աղջիկներն և անոնց ծառայութեան մէջ գտնուող սպասաւոր մը։ Դիակները գտնուած են այս ընտանիքին բնակած տան մէջ, և կացինով ջախջախուած և յօշոտուած էին։ Ջարագործներուն վրայ տեղեկութիւն չկայ։

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻՍԹԻՆ ՆԻԼՍՈՆ հռչակաւոր շուէտացի երգչուհին, որ վերջերս ֆրանսական քնարերու վրայ կ'երգէր, 25,000 Ֆր. տուաւ Ֆրանսայի մէջ հիւանդանոց մը հիմնելու յատկապէս կոկորդի հիւանդութեանց համար, ինչպէս կայ Լոնտոնի մէջ։ Այս նուէր գործադրումն է երգչուհւոյն աղջկութեան ժամանակ ըրած մէկ ուխտին։ Իւր ծնողք աղքատ էին յոյժ, և խեղճ աղջիկը շատ անգամ ցուրտին կը դողար իւր միշտ ցուրտ երկրին մէջ։ Սաստիկ պաղելուն հետեւանքն եղաւ որ վտանգաւոր փողացաւի ենթարկեցաւ, և թէպէտ հիւանդանոցի մէջ մեծ խնամ ցոյց տրուեցաւ իրեն, բայց այս հիւանդութիւն այնքան ծանր տպաւորութիւն ըրաւ իւր մտաց վրայ որ ուխտեց կոկորդի հիւանդութեանց յատուկ հիւանդանոց մը հաստատել, եթէ երբեք հարստութիւն ունենայ, բան մը զոր այն ատեն մտքէն չէր անցըներ ոչ իսկ իբրեւ երազ։ Բայց քանի որ այսօր բարեկեցիկ վիճակի մէջ է, և կեանքին մնացեալ մասը հանգիստ անցունելու չափ եկամուտ դիզած է, չուզեր այլ եւս յապաղեցնել իւր ուխտին գործադրումը։ Թէպէտ 1,000 ոսկին չի բաւեր առանձին հիւանդանոց մը հիմնելու, բայց այս սկզբնական գումարն ի ձեռին ունենալով, Փարիզ քաղաքը պիտի կարենայ մնացեալ մասը գտնել զո՛նէ հիւանդանոցի մը մասնաւոր ճիւղ հիմնելու համար։

ԿԱՆՈՒԽ ԿԱՐԳՈՒԵԼՈՒՆ առողջական անպատեհութեանց վրայ Բրոֆ. Տքթ. Բորոզի վիճակագրութիւնն, որոյ վրայ կը խօսէինք անցեալ օր, անգլ. մամլոյն մէջ օրուան խնդիր դարձած է։ Անգլ. բժշկական լրագիր մը հետեւեալ ցուցակը կը շինէ, որ աւելի որոշ կը ցուցնէ Տքթ. Բորոզի եզրակացութիւնները։

	Համեմատութիւն
Տարիք Մօրը	Մեռնող Տղայ
20 տարեկանէն վար	22·31
20էն 30 տարեկան	14·31
30էն 35 տարեկան	12·85

Այսինքն՝ համեմատաբար տղայք ամենէն աւելի կը մեռնին երբ ծնած են 20 տարեկանէ վար գտնուող մայրերէ, մինչդեռ ժողովրդեան մէջ սովորաբար ընդունուած սխալ գաղափար մը կայ թէ մայրն ո՛րչափ երիտասարդ ըլլայ՝ զաւակն այնքան առոյգ և առողջ կ'ըլլայ։ Մինչեւ 35—40 տարեկան, ո՛րչափ որ հասուն ըլլայ մօր տարիքն, այնքան առողջ և զօրաւոր կ'ըլլայ տղայն, բաւական է որ մայրը տարիքն առնլով՝ հիւանդութիւն մը ստացած չըլլայ, և 30—35 տարեկան մայրն իւր 15—20 տարեկան քրոջ չափ առողջ ըլլայ։ Անգլ. լրագիրք այս վիճակագրութիւնն հրատարակելով, ցաւօք կը հաստատեն թէ ցայսօր Անգլիոյ և Սկովտիոյ մէջ տարին իւր 23,000 աղջիկներ կը կարգուին՝ 20 տարեկանէ վար։ Հապա ի՞նչ պիտի ըսէին այս լրագիրք եթէ ի ձեռին ունենային մեր ամուսնական վիճակագրերն, ուր ամուսնացող աղջկանց ամենամեծ մասը 20 տարեկանէ վար են միշտ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ լրագիրք այս օրերս կը խօսին տիկին Ֆրէնսիս Քրոսպիի վրայ, որ երեք հազար եկեղեցական, քաղաքական և ընտանեկան երգերու հեղինակն է, և այս օրերս նոր երգ մը յօրինած է, որ եռանդեամբ կ'երգուի բողոքական եկեղեցեաց ոմանց մէջ։ Հիմա 64 տարեկան է։ Նիւ Եորք կը բնակի։ Վեց շաբթուան ծնած էր երբ կուրցաւ, բայց այս դժբախտութիւն արգելք չեղաւ իւր խնամեալ կրթութիւն մը ստանալուն և անգլիասաքսոն գրականութեան մէջ եղական տեղ մը գրաւելուն։

ԲՐՈՖԷՍՕՐ ԹԻՆՏԱԼ անգլիացի անուանի բնագէտն իւր պատանեկութեան մէջ իբրեւ գծագրիչ պաշտօն մ'ընդունած էր թնդանօթարանի տեղագրական ճիւղին մէջ։ Շաբաթական մէկ ոսկի կը տրուէր իրեն։ Հռչակաւոր Բրոֆէսօրն որ այս օ-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (79)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՏՉԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

—Այդ չեմ ըսեր, տիկին. բայց վերջապէս Ճէննին միայն անձնուէր է տիկնոջն։

—Հէ՛, հէ՛, մարդ կրնա՞յ գիտնալ թէ որուն կրնայ վստահիլ։

—Օ՛հ, տիկին։

—Այո, ձեզի թերեւս . . . ։ Արդէն շատ մը բաներ վստահեցայ ձեզ. բայց տակաւին չեմ գիտեր թէ սխա՞լ մը գործեցի։

—Տիկինն աղէկ գիտէ որ կրնայ վստահիլ իմ գաղտնապահութեանս վրայ . . . ։ Տիկինը չի՞ խմեր իր թէյը։

—Հա՛, իրաւ, ինծի տուր գաւաթը։

Սիտղա իր շուրթերը թրջեց անուշահոտ և տաք հեղուկին մէջ։

—Պա՛ռ . . . ըրաւ, կրակի պէս է. գաւաթը սեղանին վրայ դրէք։

Ելիզապէթ հնազանդեցաւ, մինչ Սիտղա իր գլխանոցին ժապաւէնին տակ կը խոթէր ըմբոստ խոպոպ մը։

—Հիմակ, յարեց, թէյիս մէջ կաթիլ մը կաթ դրէք . . . շատ չէ . . . քիչ մը . . . հա՛, այդչափ։

«Աղէկ միտքս ինկաւ, Ելիզապէթ, քանի որ այս գիշեր Ճէննիին տեղը կ'անցնիք, անոր պէս պիտի վարուիմ ձեզ հետ։

—Տիկինը շատ երջանիկ կ'ընէ զիս։

—Օ՛ն, գաւաթ մը առէք և թէյ լեցուցէք ձեզի . . . ։ Հիմակ, մի՛ մոռնաք ինչ որ ձեզ ըսի իմ սենեկապանուհիիս յատկութեան վրայ։

—Յիշողութիւնս տեղն է, տիկին։

Ելիզապէթ ուրախ զուարթ էր։ Իրերը ոչ միայն իր ուզածին պէս կ'ընթանային, այլ և կը կարծէր թէ շահած էր իր տիրուհիին կատարեալ վստահութիւնը։

Եւ որովհետեւ գիտէր թէ ամեն շնորհի փոխարէն ծառայութիւն մը կը պահանջուի, դիւրաւ համոզուեցաւ թէ Սիտղաի այսքան սիրալիր երեւնալուն պատճառն այն էր որ պէտք ունէր իր անձնուիրութեանը։

—Օ՛ն, մտածեց, քիչ ատենէն, թերեւս վաղը, նորէն պիտի խօսինք Պ. տ'Օրքաի վրայ. վերջապէս տարփային կատարեալ դարձուածքի մէ՞ջ ենք։

Պատրաստած էր իր թէյին գաւաթն որուն մէջ, իր տիրուհիին պէս, կաթիլ մը կաթ լեցուց։

Այն վայրկենին երբ Սիտղա գաւաթը բերնին պիտի տանէր, յանկարծ կանգ առաւ, ականջ դնելով։

—Ա՛հ, Աստուա՛ծ իմ, ըսաւ, չէ՞ք լըսեր։

—Ի՞նչ, տիկին։

—Փեղկ մը կամ դուռ մը որ տեղ մը կը զարնուի. գացէք նայեցէք, խնդրեմ։ Շատ կը վախնամ։

Ելիզապէթ դուրս ելաւ հապշտապ և անմիջապէս դարձաւ, բաց ձգելով բոլոր դռները, բաց ի սենեկին դռնէն։

Իր տիրուհին տուն դառնալուն պէս, վերակացուհին մօտէն դրան նիգը դնելու նախազգուշութիւնն ունեցած էր։

Սիտղա իր թէյը կը խմէր պուտիկ պուտիկ և հեշտօրէն կ'ըմբոշխնէր զայն։

Ելիզապէթ իր գաւաթը պարպեց մէկ ումպով։

Յետոյ օգնեց իր տիրուհիին անկողին մտնելուն։

—Հեռանալէ առաջ սրտեղները կարգի դրէք քիչ մը, ըսաւ անոր մանկամարդ կինը, և յետոյ . . .

Տարօրինակ յօրանջում մը ընդհատեց իր խօսքը։

—Եւ յետոյ, յարեց, մինչեւ որ բոլորովին չքնանամ՝ քովէս մի հեռանաք . . . գիշեր բարի . . .

Հինգ վայրկեան ետքը Սիտղաին կանոնաւոր շնչառութենէն հասկցաւ Ելիզապէթ, որ նստած էր անկողնին մօտ թիկնաթոռի մը վրայ, թէ քունն եկած էր։

Կէս ժամ ետքը Ռոսթան կոմսը կը հեռանար իր կառքէն և տուն կը մտնէր։

—Շիտակը, ըսաւ ինքնին, ամեն դուռներն իր առջեւ բաց գտնելով, Ելիզապէթ իմ ճանչցած կիներուս էն խելացին է։

Մեղմօրէն և շունչը բռնած քալելով, Սիտղաին սենեակը մտաւ։ Վայրկեան մը կանգ առաւ, ականջ դնելով։ Աղմուկ չի կար դուրսը։ Քնացողին կանոնաւոր եւ խաղաղիկ շնչառութիւնը միայն կը լսէր։

Լոյս չունէր ձեռքը. դէպ ի անկողին ուղղուեցաւ, ձեռուըներն ընդ առաջ։ Մեղմիւ և զգուշութեամբ մէկիկ առաւ զոյգ վարագոյրները։ Իր յուզումը տեսակ մը ցնորք էր. սիրտը պայթելու աստիճան կը բախէր. արիւնը կը բախէր քունքերուն մէջ, մարմինը կը դողդղար ինչպէս տերեւ հովէն։ Սարսուռ մը անցաւ բոլոր անդամներէն։

Կարծեց թէ իր սրունքները խոյս պիտի տային տակէն։

Լսեց քնացողին մէկ շարժումը։ Կարծելով որ կ'արթննայ, սոսկալի անձկութիւն մը զգաց։

—Եթէ աչուըները բանայ, մտածեց անմիջապէս իրարու բերելով վարագոյրները, կորսուա՛ծ եմ . . . բայց ոչ, յարեց միտքէն, կը քնանայ . . . Եւ յետոյ, լոյս չիկայ։

Երիտասարդն հանեց ռըտէնկոտը, զոր անկիւն մը նետեց իր գլխարկին հետ։

Յանկարծ, սենեակը լոյսով ողողուեցաւ։ Միեւնոյն ժամանակ, տեսաւ որ զարդասենեկէն դուրս կ'ելլեն Սիտղա եւ Ճէննի։

Կոմսն գամուեցաւ մնաց իր տեղը, աչուըները զարհուրագին, բերանը բաց, քարացած . . .

—Ի՛նչ, դո՞ւք էք, սիրելի կոմս, ըսաւ Սիտղա հեգնօրէն։

Կոմսն անհասկնալի բառեր մրթմրթաց։

—Ա՛հ, յարեց մանկամարդ կինը խնդալով, այս խեղճ Ելիզապէթը ի՞նչ ըրաւ ձեզի որ կ'ուզէք անոր քունը խռովել։

—Ելիզապէ՞թ, ըսաւ երիտասարդը դանդաչելով։

—Որ անմեղի քունով կը քնանայ, վրայ բերաւ Սիտղա հեգնոտ ձայնով։

«Ճէննի, բա՛ց վարագոյրներն, յարեց անգլիերէն լեզուով։

Սենեկապանուհին հնազանդեցաւ։

Ելիզապէթի դէմքը, նիհար և ծամածուռ, երեւցաւ Կոմսին։

Ապուշ կտրած էր սա։

Խուլ աղաղակ մը ելաւ կոկորդէն և անասնային կատաղութեան տագնապ մը բռնուեցաւ։

Իր քնացող մեղսակցուհիին վրայ խոյանալու շարժում մը ըրաւ։

Սիտղա կեցուց զայն՝ առջեւը կենալով։

—Թշուառականը խաբե՛ց զիս, գոչեց Կոմսն. ձեռքը նորէն վերցունելով Ելիզապէթին վրայ։

—Ոչ, ըսաւ Սիտղա ցրտօրէն՝ բռնելով անոր թեւը, անճարակ գտնուած է, այսչափ։ Բայց կ'երեւայ թէ դեղը շատ զօրաւոր էր։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

—Սա սրուակէն պարպուած հեղուկն ինք խմեց, պատասխանեց Սիտղա խնդալով . . . ։ Դուք անշուշտ կը ճանչնաք։

Կոմսը չքացած էր. գլուխը կախ, աչուըները խոնարհած, անշարժ կը կենար յանցանքի վրայ բռնուած տղու մը պէս։

Խեղճը կը զգար թէ իր վիճակ որքան ծիծաղաշարժ էր։

—Ա՛յնքան կը սիրեմ զձեզ, մրմնջեց, ինքզինքն արդարացնել ջանալով։

Մանկամարդ կինն արգահատալից ժըպիտ մը ունեցաւ։

—Լաւ, ըսաւ, կը ներեմ ձեզի։

Երիտասարդը վեր առաւ գլուխը։

—Բայց, յարեց Սիտղա, վերջացնենք։ Ճէննիի օգնութեամբ այս կինն իր անկողինը պիտի տանիք։ Երբ արթննայ, բան մը չպիտի յիշէ։ Ճէննի գերեզմանի պէս համր պիտի ըլլայ։

—Ես դպչի՛մ մի՛ անոր, բացագանչեց կոմսը զարշանքի շարժումով մը։

—Պէտք է սակայն, չէ՞ նէ ծառայներն արթնցնելու է։

Կոմսն մռնչիւն մը արձկեց. բայց հասկցաւ թէ կատարելու էր այդ բանը։

Ելիզապէթ իր սենեակը տարուեցաւ։ Յետոյ, միշտ Սիտղաին հնազանդելով, կոմսն առաւ քալեց։ Ճէննի մինչեւ փողոցն անոր ընկերացաւ։

Ընթերցողն անշուշտ գուշակեց ինչ որ անցած դարձած էր։

Սիտղա, նշմարած ըլլալով քնաբեր դեղը լեցուցած ատեն Ելիզապէթին ըրած շարժումը, ամեն բան հասկցաւ և ինքն ալ ուզեց կոմսին քիթին խնդալ։

Իր գաւաթն Ելիզապէթին գաւաթին հետ փոխելու միջոցը գտաւ։ Յետոյ քնանալ ձեւացուց։ Պահ մը ետքն Ելիզապէթ քնացած ըլլալով, Սիտղա ոտքի ելաւ եւ Ճէննին կանչեց, որ, իր հրամանով, կը սպասէր անքուն։

Երկուքն ի միասին պառկեցուցած էին Ելիզապէթը։ Յետոյ պահուըտած էին զարդասենեկին մէջ որուն դուռը, կրկին գորգերով ծածկուած, թող չէր տար որ ճըրագներուն լոյսը սենեակ թափանցէ։

Երբ Ելիզապէթ ելաւ անկողնէն, առաւօտեան ժամը տասն էր։

(Շարունակելի)

րերս խնայութեան վրայ քանի մը խորհրդածութիւններ ըրաւ՝ կ՚ըսէ թէ երբեք չէ մոռցած որ շաբաթական այն մէկ ոսկին ո՛րչափ օգտակար կ՚ըլլար իրեն, ո՛րչափ պէտքեր գոհացնելու դիւրութիւն կ՚ընծայէր իրեն. եւ երբ ինք հարստութեան մեծամեծ գումարներու վրայօք լսէր, կը զարմանար թէ երիտասարդ մը, բաւական է որ ըմպելիք եւ ծխախոտ չգործածէ, եւ կանոնաւոր մարդ մ՚ըլլայ, ո՜րչափ մեծաքանակ երջանկութիւն կրնայ քաղել շաբաթական մէկ անգլիական ոսկւոյ գումարէ մը»։

Իրաւ է որ այս բանս 40-50 տարուան պատմութիւն մ՚է։

ՊԷԼՃԻՔ նոր արշաւախումբ մը կը կազմակերպէ զոր պիտի ղրկէ յօգնութիւն պելճ հարիւրապետ Ժաքի արշաւախմբին, որ մինչեւ Թանկանիքա լիճն հասած է, եւ վտանգաւոր դիրքի մէջ է՝ գերեաց տուրեւառով պարող քենեկներուն ընդդիմութեան պատճառաւ։ Այս արշաւախումբը կը կազմուի ի ձեռն պելճիական ընկերութեան որ գերեաց տուրեւառը ջնջել ուխտած է, եւ հարիւրապետ Տէքանի տնօրէնութեան ներքեւ ի մօտոյ ճամբայ հանուելիք արշաւախմբին ծախուց համար 200,000 ֆր. կը հանգանակուի այս պահուս։

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆ կուսակցութեան համար, ի Փրանսա աքանչելի նիւթ մ՚եղաւ Բանամայի դատն, որ հաստատեց թէ «Հըրեայք Բանամայի Ընկերութեան գլուխը կեցեր են»։ Եւ իրօք, Ընկերութեան արիւնը քամող տզրուկներն՝ ամենքն ալ, կամ գրեթէ ամենքն ալ Հրեայ չէի՞ն, որպէս Լէվի Բրիւլեօ, Հիւկօ Օպէրնտօրֆէր, Պառօն տը Ռէյնաք, Աւթոն, եւն։ Զարմանալին այն է միայն որ Քօրնէլիուս Հէրց Հրեայ չեմ կ՚ըսէ. բայց անպատճառ հրեայ ըլլալու է, կ՚ըսեն հակահրէական գրիչք։ Մինչ Փարիզի Ռոչիլտք իրենց խուլ հակառակութեամբ դժուարութեանց կը մատնէին Պ. տը Լէսէփսի ձեռնարկն, ուրիշ հրեաներ փոխանակ ամուլ ընդդիմութեան մ՚ գործօն մասնակցութիւն կ՚ընծայելով իրենց արկղները կը լեցնէին Բանամայի պարանոցը ճեղքելու սահմանուած գումարները։

ՀԱՐՈՒՍՏ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ.— Տիկին Կարիտօ, որ 15 տարիէ ի վեր մինակուկ կ՚ապրէր ի Փարիզ Ռիւ տիւ Ռըկառ սենեկի մը մէջ, օրական 50 փարա միայն ծախք ընելով իր ուտեստին համար, յանկարծամահ եղաւ անցեալ օր։ Հետեւեալ օրն, ոստիկանութեան պաշտօնակալ որ քննութեան եկած էր, հանգուցելոյն գոյից մէջ գտաւ 50,000 ֆր.ի պանքնոտ, ուրիշ գոյքերէ զատ։

Պ. ՔԱԲՐԻՎԻ Նախարարապետն ի մօտոյ պիտի կարգուի Լէման գնդապետին այրի կնոջ հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Պրուսայի Գեր. Առաջնորդին հրաժարման պարագայներն հետեւեալ կերպիւ կը պատմուին։

Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան երկուշաբթի առաւօտ տեսակցութիւն մը ունենալով Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմօն պէյի հետ՝ յայտնած է թէ իր հիւանդութիւնը տակաւին բժշկուած չըլլալով, Մեծ Պահոց ու Զատկական տօնի օրերուն մէջ վիճակին ժողովուրդն անհոգ չթողլու համար՝ ինք հարկ կը համարի հրաժարիլ առաջնորդական պաշտօնէն, որպէս զի Ազգ. Վարչութիւնն ըստ օրինի դիւրութիւն ունենայ պատրիարքական փոխանորդ մը ղրկելու ի Պրուսա, ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան եւ ի կարգադրութիւն վիճակային գործոց։

Վսեմ. Սիմօն պէյ՝ Պրուսայի առաջնորդին սոյն յայտարարութիւնն հաղորդած լինելով Քաղաքական Ժողովին, այս վերջինս չընդունելով հանդերձ Ն. Գերապատուութեան հրաժարականն, որոշեր է որ եթէ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան գրաւորապէս խնդրէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն հոգեւոր հովիւի մը ներկայութիւնն ի Պրուսա, յայնժամ Ն. Ամենապատուութիւն պիտի որոշէ ղրկուելիք եկեղեցականն, եպիսկոպոս կամ վարդապետ, յանձնելով նմա հարկ եղած պաշտօնագիրը։

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը փափագելով որ, ինչպէս մայրաքաղաքիս՝ նոյնպէս եւ գաւառաց ազգայինք եւս նպաստեն այդ մարդասիրական հաստատութեան, կոչում ըրած է մէկ քանի մօտակայ քաղաքներու ազգայնոց եւ գոհութեամբ կ՚իմանանք թէ իր հրաւէրն ապարդիւն չէ մնացած։

Ցանուար ամսոյ նուիրատուութեանց ցանկին մէջ, զոր պիտի հրատարակենք երկուշաբթի թուով, յիշեալ ազգայինք կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն իրենց դրամական եւ նիւթական զանազան նուիրատուութիւններով։ Տարակոյս չկայ որ այս ազնիւ օրինակ իր հետեւողները պիտի ունենայ ուրիշ գաւառներու մէջ եւս, որմէ մեծապէս կրնայ օգտիլ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցն, որոյ պատսպարելոց մեծագոյն մասը գաւառացիներ են արդէն։

Ստացանք Վենետիկի Միխիթարեան Հարց ԲԱԶՄԱՎԷՊ հանդիսարանի 1893 յունուարի թիւը, որ նախորդներէն ճոխագոյն պարունակութիւն մը ունի։ Յիշեալ ամսաթերթն, ինչպէս յայտնի է, ներկայ տարւոյս սկիզբը թեւակոխեց իր յիսնամեայ շրջանը։ Այս յունուարի թիւը պատկերազարդ է, եւ կը պարունակէ, ի շարս 1892 տարւոյն մէջ մեռնող ծանօթ անձնաւորութեանց, նախորդ Խալիլ Թէվֆիկ փաշայի, ծովակալ Փերոնի, տը Գադրըֆաժի, Կոմս Նիուէրքերքի, Ալպէռ Վոլֆի, Գիւլէնէի դուքսին, Տօն Փետրոյի, Ալֆանի եւ ծովակալ Մուշէի պատկերները։ Նիւթոց բովանդակութիւնն է—Բազմավէպ առ ընթերցողս,—Բազմավէպ եւ հայ հանճար,—Ազգայինք ի Ռոմանիա,—Կենսագիր եւ նկարագիր Եզնկայ,—Պաւլիկեան աղանդն,—Լո՛ւր երկին եւ ունկն դի՛ր երկիր, զի Տէր խօսեցաւ (քերթուած Թ. Թէրզեանի),—Մեծանուն վախճանեալք,—Եօթանասնամեայ տարեդարձ Բասթէօրի,—Մանր լուրեր։ Նաեւ առանձին յաւելուածով,—Ցանկ նիւթոց յիսնամեայ Բազմավիպայ, Ա—Ծ, 1843—1893։

Բարեխ էֆ. Հալաճեան ՊԱՏԿԵՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ հաւաքածոյէն 60 հատոր նուիրած է հետեւեալ ազգային հաստատութեանց.

12 Հատոր Ս. Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանին.
12 ,, Արմաշու Դպրեվանուց.
12 ,, Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին.
12 ,, Կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանուց ժառանգաւորաց վարժարանին.
12 ,, Թալասու աղջկանց վարժարանին։

Այրի Տիկին Ֆուլիկ Գաբամաճեան եւ Տօքթ. Օննիկ էֆ. Գաբամաճեան իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամեն ազգականաց եւ բարեկամաց որք հաճեցան իրենց որդւոյն եւ եղբօր ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան եւ թաղման տխուր հանդիսին ներկայ գտնուելով ցաւակցութիւն յայտնել այս առթիւ։ Մասնաւոր շնորհակալութիւն եւս Բժշկական վարժարանի բազմաթիւ այն ազնիւ ուսանողաց որք մինչեւ գերեզման հետեւեցան իրենց վաղամեռիկ ընկերոջ դագաղին եւ պսակ մը նուիրեցին հանգուցելոյն դագաղին։ 467

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց հանդիսաւոր կերպիւ եւ ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական դեսպանն ու խորհրդականը, Ճիտաէի ռուսական հիւպատոսն ու կինը, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը, հոլանտական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Սէլանիկ-Ցէաէ Աղաճի երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Ռընէ Պօտուի ու կինը, [illegible] լրագրոյ թղթակից Պ. Բաղնեօվ, Քրէտի Լիօնէ դրամատան տնօրէն Պ. Լըլուան եւ յիսուն չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ամենքն սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Թղթատարութեան Զ. շրջանակին (Բերա) տնօրէն անուանեցաւ Պլաք պէյ, օսմանեան նախորդ դեսպան Պուքրէշի։

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Մաճիտ պէյ, նախորդ տնօրէն թղթատարութեան Զ. շրջանակին։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Գատըգիւղի եւ ցամաքային հաղորդակցութենէ զուրկ այլ տեղերու մէջ ծագած հրդեհները ժամանակին մարելու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվութեան Նախարարապետ Րիազ փաշա հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ՝ շնորհակալութիւն մատուցած է իրեն շնորհեալ ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշանին համար։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Պ. Նակելմաքէրս, որուն շնորհուած է Ալաշէհրէն Աֆիոն Գարահիսար շինուելիք երկաթուղւոյն մենաշնորհը, պիտի գնէ Գասապայի երկաթուղին երեսուն եւ վեց միլիոն ֆրանքի։ Այդ գիծ, որ 266 քիլոմէդր երկայնութիւն ունի, Ալաշէհրէն մինչեւ Աֆիոն Գարահիսար պիտի երկարի եւ երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 247 քիլոմէդր։ Ընկերութիւնը մեծամեծ զոհողութիւններ պիտի ընէ այդ գիծն երկարելու համար, որովհետեւ Գօնագլար անուն տեղէն մինչեւ Ավաթլար՝ 27 քիլոմէդր տեղ մը՝ հարկ է 21 փապուղիներ եւ 32 կամուրջներ շինել։ Փապուղիներէ մին 860 մէդրէն աւելի պիտի ըլլայ։ Վերոյգրեալ 27 քիլոմէդրի իրագործման համար 500,000 ֆրանք պիտի ծախսուի։ Պ. Նաքելմաքէրս Լոնտոն ուղեւորած է, ուր մէկ քանի օրէն բանակցութեանց պիտի սկսի Գասապայի երկաթուղին գնելու համար։ Թէ՛ գնման համար հարկ եղած 36 միլիոն ֆրանքն եւ թէ նոր գծին շինութեան համար պէտք եղած ծախուց գումարը պատրաստ կը գտնուին ամենէն պատուաւոր դրամատան մէջ։ Նոր շինուելիք գծին յատակագծերը պատրաստուած են եւ ի մօտոյ պիտի յանձնուին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Գատըգիւղի հրդեհէն վնասուողներն ուղերձ մը պատրաստած են որով իրենց երախտագիտութիւնը կը մատուցանեն Վեհ. Սուլթանին շնորհաց համար։ Այս ուղերձ ի մօտոյ պիտի մատուցուի ի կայս. պալատ։

Հրկիզելոց ցուցակը նախընթաց իրիկուն մատուցուեցաւ ի կայս. պալատ։

Դատական Վսեմ. Նախարարին նախագահութեամբ կազմեալ Նպաստամատոյց յանձնաժողովը երկուշաբթի օրը ի նիստ պիտի գումարուի Գատըքէօյի հրկիզելոց նպաստելու համար։

Գատըքէօյի թաղապետութեան տնօրէնին նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովը երէկ հաց, ածուխ, վերմակ եւ դրամ բաշխեց հրկիզելոց որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Տրուած որոշման մը համաձայն՝ ի հարկին դրամ պիտի առնուի Նաեւ աղքատ հիւանդաց օգնելու համար կազմեալ յանձնաժողովէն։

Նպաստամատոյց յանձնաժողովը երեք աստիճանի բաժնած է Գատըքէօյի հրդեհէն վնասուողները։ Առաջին աստիճանին կը պատկանին անոնք, որոց տունն ու կարասիներն այրելով բոլորովին վնասուած են, երկրորդ՝ անոնք, որոց տունը միայն այրած եւ կարասիներն ազատուած են, եւ երրորդ՝ անոնք, որք վարձուոր են եւ կարասիներնին միայն այրած են։

Գատըքէօյի աղքատասիրաց ընկերութիւնը նախընթաց առաւօտ հաց եւ ուտելիք բաշխեց կարօտ հրկիզելոց։

* * *

Ուսուցիչ Մ. Կազմարարեան էֆէնտիի եւս բոլոր գոյքերն եւ բաւական խընամով կազմուած գրադարանը ամբողջովին հրոյ ճարակ եղեր են։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Նախարարութիւնը կը պատրաստէ ցուցակն այն բանտարկելոց, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած ըլլալով ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի օրը։ Այդ ցանկ, որ կը պարունակէ այդ կարգի քառասուն եւ չորս բանտարկելոց անունները, մէկ երկու օրէն պիտի յանձնուի Դատական Նախարարութեան։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ մէջ գործուած ոճրագործութիւններուն վրայ խօսելով, [illegible] վերապահութեամբ զրոյց մը կը յիշէ թէ Ճիտաէի եւ Ադրիանուպոլսոյ մաքսատանց տնօրէններն ալ մասնակցութիւն ունեցած ըլլալու ամբաստանութեան ներքեւ են, հետեւաբար հրաման առած են մայրաքաղաքս գալու։

ՊԱՐՍԻՑ Վեհ. Շահը իր գոհունակութիւնը յայտնած է մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպան Միրզա Խասուլշան խանի, այն ջանքերուն համար զորս կ՚ընէ օսմ. կայս. կառավարութեան եւ պարսկական կառավարութեան միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութիւններն աւելի եւս ամրապնդելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերական հեռագրերն ուղղեց քարանթինայի կայարաններուն.

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Ջիպէճէ հասնող ուղեւորներուն համար հաստատուած 48 ժամու քարանթինան այս օրէ սկսեալ իջուցուած է 24 ժամու, ուղեւորաց գոյքերն ու հանդերձեղէններն ալ ապանեխուելու պայմանաւ։ Սերպիական սահմանագլխոյն վրայ հաստատուած ուրիշ քարանթինաները ջնջուած են։

—Այս օրէ սկսեալ՝ Մուսթաֆա-Փաշա հասնող ուղեւորք բժշկական խիստ հըսկողութիւն մը միայն պիտի կրեն եւ անոնց գոյքերն ու հանդերձեղէնները պիտի ապանեխուին, 12 ժամէն աւելի չտեւող ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Մուսթաֆա-Փաշա հասնող թղթատարական պայուսակներու ապանեխումը վերցուած է։

12/24 փետր. 1893

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ օսմ. Նորակազմ ընկերութեան բաժնեթղթոց ստորագրումը տեղի ունեցաւ նախընթաց օր ի Պանք Օթօման։ Ստորագրելի գումարն էր 440,000 ոսկի, որ կ՚ըսուի թէ եռապատիկ ստորագրուած է։ Այս 440,000 ոսկւոյ դրամագլուխը բաժնուած է 40 հազար բաժնեթղթերու, իւրաքանչիւրը 11 օսմ. ոսկւոյ կամ 10 անգլ. ոսկւոյ եւ կամ 250 ական ֆրանքի։

Ապահովագրական այս Նորակազմ ընկերութիւնը, որուն գլխաւոր հիմնադիրն է Պանք Օթօմանը, իր գործառնութիւնները պիտի տարածէ մասնաւորապէս գաւառներուն մէջ, ուր մասնաճիւղեր ունի Պանքան։ Ընկերութեան առաջին գործը պիտի ըլլայ ապահովագրել այդ մասնաճիւղերուն մէջ իբր աւանդ գտնուած ապրանքները որոց ընդհանուր արժէքը կը հասնի 25էն 30 միլիոն ֆրանքի։ Ընկերութեան իրաւադէտ խորհրդական կարգուած է փաստաբան Պ. Բէտրէլլի։

ԵԼՄՏԱՆԱՑ Նախարարութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պիտի որոշէ կալուածական տուրքերու համար հարկ եղած հաւաքիչներն ու քըննիչներն, անոնց պարտականութիւնները պիտի սահմանէ եւ պիտի որոշէ անոնց առնելիք վարձքը։

—Կ՚ըսուի թէ մայրաքաղաքիս կալուածական տուրքին տակաւին չգանձուած մասը մէկ ու կէս միլիոն ոսկւոյ կը հասնի։

ԿԱՐՆՈՑ մէջ անցեալ շաբթու առատ ձիւն տեղացեր է։ Կը յուսացուի թէ այս տարուան հունձքը առատ պիտի ըլլայ, որովհետեւ սաստիկ ձմեռ ըրած տարիներն միշտ առատութիւն եղած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Եանեայէն կը գրեն առ «Թարիգ», թէ քաղաքին վաճառականներէն Սթէլիօս Էվլիսթօվիս եղբարք 4500 ոսկի պարտքով սնանկացեր են։

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ ժանտատենդը (թիֆօ) տակաւին կը շարունակէ եւ վարակելոց հարիւրին տասը կը մեռնին։ Տրպոլսոյ մէջ եւս [illegible] երեւան եկած է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովն որոշած է որ Ամասիոյ մետրապոլիտ Տ. Անթիմոս Տրապիզոն ու Կիրասոն երթալով քննութիւններ կատարէ Տրապիզոնի մետրապոլիտին դէմ եղած բողոքներուն նըկատմամբ։ Այս վերջինը մայրաքաղաքս հրաւիրուելով թէեւ բացատրութիւններ առնուած են, սակայն բաւական չեն նկատուած։

ԿՐԷՏԷԻ մէջ վերջին օրերս երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, սակայն ո եւ է վնաս չէ պատահած։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը որոշած է որ յետ այսորիկ նամակատանց յանձնուած այն այցետոմսերն, որոց պահարանը գոց է, իբրեւ նամակ նկատուելով ըստ այնմ սակ առնուի։ Ինչպէս յայտնի է, բաց պահարանի մէջ դրուած այցետոմսերէն տասը փարա միայն կ՚առնուի։

ՀՆԱՐԻՉԻ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ.— Գասըմփաշայի փաստաբաններէն Գօզմաօղլու Եուվան էֆէնտի տեսակ մը տիկ հնարած է, ընկղմեալ եւ վտանգաւոր կացութեան մէջ գտնուող նաւերն ազատելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը տասնեւհինգ տարուան պայմանաժամաւ հնարիչի արտօնագիր տուած է Եուվան էֆէնտիի։

ԳԱՒԱՌԱՑ մէջ գտնուած տեսական ու գործնական երկրագործական վարժարանաց համար ներքին հրահանգ մը պատրաստուած է, որ ի մօտոյ պիտի ղրկուի նոյն վարժարանները։

ԹՐԱՄՈՒԷՅՆԵՐ.—Սկիւտարէն ի Ջամլըճա շինուելիք թրամուէյին վերաբերեալ պայմանագրութիւնն ու յանձնառագիրը մատուցուած են Նախարարաց խորհուրդին։

Սամաթիէն ի Չարշամպա շինուելիք շոգեշարժ թրամուէյին վերաբերեալ պայմանագրութիւնն ու յանձնառագիրն եւս մատուցուած են Նախարարաց Խորհրդոյ։

ԱՐԿԱԾ.—Անցեալ օրը Թուզլայէն մայրաքաղաքս եկող նաւ մը, որ 1500 հատ թօրբի ձուկ բեռցած էր, ճամբան փոթորկի բռնուեր է։ Նաւավարն՝ 30 տարեկան յոյն մը՝ ընկղմելու վտանգէն ազատելու նպատակաւ իր նաւը ուղղեր է Պօսթանճըի նաւամատոյցը, սակայն նաւակն հոն ժայռերու զարնուելով խորտակուեր է։ Նաւավարը դուրս ելնելու համար աշխատած պահուն գլուխը քարի մը զարնուելով, անմիջապէս մեռեր է։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը երէկ մայրաքաղաքս բերաւ հարիւր ութ սնտուկ Մավզերեան հրացաններ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը, կ՚ըսէ «Սաատէթ», որոշած է վերցնել Գապըճըլար կոչուած այն արհեստաւորաց դասն, որք Նիկոմիդիայէն, Կէկպուզէն, Տարըճայէն, Թուզլայէն, Գարթալէն եւ այլ տեղերէ մայրաքաղաքս բերուած պտուղներու ու բանջարեղէններու վաճառումն ստանձնած են՝ տեսակ մը մենավաճառի դրութեամբ։ Գապըճըներն այդ պտուղներն ու բանջարեղէնները վաճառելով այլ եւ այլ եղանակաւ դրամներ կառնուն երկրագործներէն, որք բողոքած էին ձեռնհաս իշխանութեան։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Վաղը ցերեկ, Թէփէ պաշըի Թաղապետական Թատրոնին մէջ տեղի կ՚ունենայ Մնակեան խումբին կազմակերպած հայերէն ներկայացումը։ Ներկայացուելիք խաղն է, ՆԵՐԿԱՐԱՐԸ, Տիրան էֆ. Փափազեանի հեղինակած թատերգութիւնը, տեղական կեանքէ առնուած, որուն պիտի յաջորդէ զաւեշտ մը։ Յուսալի է որ Մնակեան խումբին այս ներկայացումն եւս գտնէ նոյն քաջալերիչ ընդունելութիւնը զոր գտան Ֆասուլեաճեանի վերջին երկու ներկայացումներն ի Գատըգիւղ եւ ի Բերա։

* * *

Ի նպաստ հայ հռոմէական հասարակութեան աղքատներուն՝ Թատերական եւ երաժշտական երեկոյթ մը պիտի տրուի այս գիշեր նոյն Թատրոնին մէջ, ձրի յայտագրի մը համաձայն։ Երաժշտական զանազան ընտիր հատուածներ պիտի նուագուին ու երգուին, եւ պիտի ներկայացուին երկու սիրուն գօմէտիներ, ֆրանսերէն լեզուաւ։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամ 3 1/2ին։

* * *

Պ. Բաղնէօվ արտասովոր երեկոյթ մը կազմակերպած է այս գիշերուան համար, յոյժ շահեկան յայտագրի մը համաձայն։ Վաղը, ցերեկեայ ներկայացում զեղչեալ գիներով։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լրագրավաճառ Գրիգոր Աղա Բաքմաճեան հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ առ Մեծ. Անտօն էֆ. Գալֆաեան, դեղագործ, որ երեքուկէս ամիս շարունակ ձրիաբար դարմանած է իւր ոտքին վէրքը, այս կերպով ծանր վտանգէ մը փրկելով զինքը։

ԱԶԴ.— Մօտակայ գաւառի մը համար քաջավարժ տոմարակալ մը կը փնտռուի։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

468 3—4

Կը խնդրենք մեր բոլոր թղթակիցներէն ու աշխատակիցներէն որ հրատարակութեան համար ղրկուած յօդուածներն ու նամակները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպագրական դիւրութեան համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Պ. ԺԻՒԼ ՖԷՐԻ՝ ՆԱԽԱԳԱՀ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻ

ՓԱՐԻԶ, 24 Փետր.— Պ. Ժիւլ Ֆէրի նախկին վարչապետն այսօր Ծերակոյտի նախագահ ընտրեցաւ 148 քուէով, 249 քուէարկուաց մասնակցութեամբ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման երկրագործներու համաժողովը այսօր բացուեցաւ Պ. ֆոն Մանթէօյֆէլի նախագահութեամբ, ի ներկայութեան երկրագործական նախարարին։

—Ռայխսթակն ընդունեց միօրինակ ժամ մը հաստատող ծրագիրը։

—Կայսրն, ընդունելով երկրագործական ընկերութեանց պատուիրակութիւնն, ըսաւ թէ իր ջանքեր մէկ նպատակ ունին երկրին բարօրութիւնը։ Կը փափաքի օգնել երկրագործ դասուն։ Եւ այս հարկաւոր է խաղաղութեան պահպանումն։ Երկրագործք այս բանին կրնան սատարել՝ ոյժ տալով ազգային պաշտպանութեան գործին։ (Զօրաց թուոյն յաւելման։) Իր նախորդաց պէս, ինքն եւս երկրագործները կը նկատէ Տէրութիւնը պաշտպանող սիւներ։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 13 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 5/8
3 , Փարիզի	,	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 17 1/8
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 14 1/4
Կէս օրին		24 12 1/2
Թաճվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	56 1/4
»	Բ.	32 1/4
	Գ. »	24 14 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 14
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 36
Պանք տը Բօնս.	» »	4 30
Կօս. Շանժ է վալըր.	» »	4 28
Րէժի	» »	16 21
Թրամուէյ	» »	595
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	92
Բաժնեթուղթ Լատոմիոյ		66 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	88 02
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90 10
Քրիմիյ	»	51 15
Ռուպլ Արծաթադրամ	»	8 62
Մէճ. արծաթ տուրք.	»	108
Մանր արծաթ	»	103 10
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	19
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 24 Փետրուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 27
» » 4 1/2 %	105 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 12
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	467 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	438 75
Օսմանեան Երկաթուղի	92 62
» Րէժիի բաժնեթուղթք	373 75
Պանք Օթօման	582 50
Քրէտի Լիօնէ	776 25
Իտալական Ռանթ 5 %	92 65
Եգիպտական միացեալ	503 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 195
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ)	381 25

ԼՈՆՏՈՆ, 24

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 81
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 05
» » » Ա.	56 1/4
» » » Բ.	32 3/4
» » » Գ.	22 1/2
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 3/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	95 3/4
Պանք Օթօման	13 1/4
Այտընի Երկաթուղի	18
Գասապայի Երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	99 5/8
» առանձ. բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 362

ՎԻԵՆՆԱ, 24

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 55
» Փարիզի	— —
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	175 50
» Երկաթուղի	49 50

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 25 Փետրուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 50
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 02
Օսմ. Երկաթուղի	92 25
Օսմ. Րէժի	372 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	580
Օսմանիյէ	— —

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ

Վաղը է «Տեառնընդառաջ»։ Այն օրէն ի վեր որ Աստուած կոտորեց Եգիպտացւոց անդրանիկներն ու խնայեց Իսրայէլի անդրանիկներուն, պատուիրեց որ ամէն արու անդրանիկ պէտք է որ սրբուին ու ընծայուին Աստուծոյ։ Թէեւ յետոյ Աստուած Ղեւիի ցեղն առաւ ի փոխարէն Իսրայէլի բոլոր անդրանիկներուն, այլ սակայն յետ սրբութեան երախային՝ Աստուծոյ ընծայելու պատուէրը մնաց շարունակ ի մշտնջենաւոր յիշատակ այն հրաշալի դիպուածին, միայն թէ իւրաքանչիւր երախայի տէր պարտական էր վճարել մէն մի սիկղ (12 ու կէս ղրուշ) ի գին փրկանաց անդրանիկ մանկան։ Սիկղն էր հասոյթ քահանայութեան, այլ ընծայն էր զոհ սրբութեան, որ պիտի ըլլար գառնուկ մը, զոր եթէ ոք կարող չըլլար բերել, թոյլ տրուած էր նմա բերել երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ։ Որովհետեւ Յեսուսի մայրն էր ժողովրդեան աղքատագոյն դասէն, ուստի ոչ թէ գառն, այլ երկու տատրակ տարաւ։ Այսպէս Քրիստոս պատուական ըրաւ աղքատութիւնը, ուստի ընաւ տրտմելու չէ մարդ երբ իւր զաւակին համար չկրնար աւելի կամ լաւագոյն բան մը ընել։

Յայնժամ Երուսաղեմի մէջ Սիմեոն անուն ծերունի բարեպաշտ մարդ մը կար, որ Սուրբ Հոգիէն հրաման առած էր չտեսնել մահը, մինչեւ որ տեսնէ Աստուծոյ Օծեալ զաւակը։ Սա՝ սուրբ Հոգիէն գրդռուած՝ երբ մտաւ տաճարը եւ տեսաւ Մանուկը, առաւ գիրկը, եւ գոհանալով աղաղակեց. «Տէր, ա՛լ զիս արձակէ, վասն զի տեսան աչերս փրկութիւնդ»։ Հրեայք սովոր էին փրկութիւն եւ մխիթարութիւն ըսելով իմանալ Փրկիչը. մինչեւ ցայսօր կ՚երդնուն այսպէս. «Կերդնում, եւ որ Իսրայէլի օրհնեալ զաւակն եմ, ի մխիթարութիւն Իսրայէլի» այսինքն ի Մեսիան, որ պիտի գայ։ Որքան որ Սիմէոն օրհնեց Մարիամը, այլ գուշակեց թէ այդ երանելի կնկան սիրտը պիտի խոցուէր տեսնելով որ իւր Զաւակին երեսէն չարերը պիտի իյնային ու ելլային, որպէս արդէն շատ կանուխէն Եսայի եւս մարգարէացած էր. «Նա պիտի ըլլայ գայթակղութեան քար եւ գլորման վէմ եւ չարերը գլորելով պիտի խորտակուին»։

Տաճարին մէջ էր նաեւ Աննա մարգարէն, կին որբեւարի 84 տարուան։ Նա չէր զատուէր տաճարէն, գիշեր ցերեկ հոն էր, կ՚սպասէր Մեսիային, զոր տեսնելով վկայեց եւ աւետեց ամենուն, որք ակնկալու էին Մեսիային։ Վաղուան այս տօնն է որ կը կատարուի մեծահանդէս։ Այս երեկոյ տաճարին մէջ քահանայն իւր մոմը կը վառէ Աւագ-խորանի մշտավառ կանթեղէն եւ նոյն մոմով թափորի մեծ մոմը կուգայ կը վառէ, որմէ եւս բոլոր մոմեր կը վառուին. գաւառներու մէջ ամեն Հայ քրիստոնեայ իւր մոմիկը տաճարին մէջ վառելէ յետոյ չմարեր, այլ զայն իւր տուն տանելով անական ճրագը այդ մոմի լոյսով կը վառէ ըսելով. «Լոյս Լուսաւորչի, հաւատք Քրիստոսի օրհնէք անակիս»։

Աւանդութիւն մը կայ, զոր կ՚արժէ յիշատակել իբր հետաքրքրական. Սիմեոն էր այն 72 ռաբբիներէն որ Եգիպտոսի Պտղոմէոս թագաւորի հրամանաւ Աստուածաշունչը յունարէնի թարգմանեցին։ Եւ որպէսզի թարգմանութիւնը հարազատ ըլլայ, այսինքն աւելի կամ պակաս չըլլայ, Պտղոմէոս կը հրամայէ որ մէն մի ռաբբի զատ զատ խուցերու մէջ փակուած մնան։ Սիմեոն թարգմանութեան ժամանակ երբ կը հանդիպի Եսայի մարգարէի սա տողերուն թէ «Ահա կոյս յղասցի եւ ծնցի որդի», կը շփոթի։ Մէկ կողմէն կը մտածէ թէ կռապաշտք երբ այս տողերը ընթեռնուն, որքան պիտի գայթակղին հրեայ ազգին վրայ իբր կարի իմն նորահաւատ, միւս կողմէն կը մտածէ, եթէ ինք չթարգմանէ, բայց իւր միւս ընկերներն եթէ թարգմանած ըլլան, անշուշտ կը պատժուի իբրեւ անհաւատարիմ թարգմանիչ, ուստի կը վարանի. չգիտեր թէ ինչ ընէ։ Այս ծանր տագնապին մէջ աչերը կը ծանրանան, կը մրափէ եւ երբ կը զարթնու ի՛նչ տեսնէ.— այդ տողերը ոսկեզօծ լուսափայլ գրուած— իսկոյն կը հաւատայ թէ Աստուծոյ հրեշտակին մատն է դրոշմած այդ տողերը, ուստի կ՚աղաչէ Աստուծոյ, որ չմեռնի, մինչեւ տեսնէ կուսածինը։ Աստուած կը լսէ եւ Սիմեոն գրեթէ 300 տարիէ ի վեր Երուսաղեմի մէջ կ՚սպասէ։

Մեր ժողովուրդը այս տօնը կ՚անուանէ Տէրընդէզ։ Կարծիք կայ թէ այս տօն ի հնումն նուիրուած էր մեր Տէր Աստուածոյն, եւ այս երեկոյ կրակ վառելու եւ բոցերուն շուրջ ցատկռտելով պարերն ու երգերն է հեթանոսական աւանդութիւն, զոր քրիստոնէութիւնը չէ կրցած ջնջել, որպէս եւ Վարդավառը. գաւառներու մէջ սովորութիւն կայ որ մինչեւ Տէրընդէզ օր որքան աղջիկներ հարս եղած են նախորդ տարուան մէջ, իրենց փեսայներուն հետ Տէրընդէզի կրակին շուրջ խաղալէ յետոյ՝ ի ձայն հանդիսականաց քաջալերութեան պէտք է որ ցատկեն բոցերուն վրայէն, որպէս զի հուրերը, աղուորիկ մանչեր ու աղջիկներ ծնին. ո՜վ սուրբ աւանդութիւն եւ տոհմային գեղեցիկ սովորութիւն, ողջո՜յն քեզ, ողջո՜յն։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՀԱՍԳԻՒՂԷՆ

Նախորդ Թաղական խորհուրդը՝ իր գործունէութեան իբր վերջին ապացոյց՝ նուագահանդէս մը կազմակերպելէ եւ անկից գոյացած ութսուն ոսկի չափ գումար մը ձգելէ ետք ի նպաստ Ներսէսեան վարժարանին՝ խմբովին հեռացաւ այդ ծանրատաղտուկ պաշտօնէն, խղճամիտ պատրաստութիւն մը ընելով սակայն նոր Թաղական խորհուրդի կազմակերպման համար։ Այն վիճակին մէջ յորում կը գտնուին վարժարանն ու եկեղեցին, շատ մը պարտաւորութիւններ կը ծանրանան ընտրելի անձանց վրայ։ Անոնք որ Թաղային գործերու եւ խնդիրներու խառնուելն իրենց փառասիրութեան ըղձանքին յագուրդ տալու միջոց մը կը նկատեն, անոնք որ՝ դժուարին կացութիւն մը հարթելէ ու կարգադրելէ շատ հեռի՝ զանազան մասնաւոր նկատումներով կամ շահերով կուզեն հեղինակութիւն մը ստանալ այն Թաղին մէջ ուր կը բնակին, վերջապէս անոնք որ այս երկու պատճառներէն բոլորովին, բացարձակապէս տարբեր համոզումներով ու տենչանքներով կը նկրտին իրենց ձեռքն անցունել խեղճ Թաղի մը վարչութեան գործը, անոնք Թող իրենց ամեն փափագները, ամեն նկատումները, ամեն ըղձանքներն մէկ կողմ Թողուն եւ Թող տան որ իրենց պաշտօնին գիտակցութիւնն ունեցող գործունեայ եւ խղճամիտ անձինք Թաղային գործոց Թելը ձեռուընին առնեն եւ կամաց կամաց, հանդարտ մտքով առաջ տանին վարժարանին կարգաւորութիւնն։

Երբ ամեն մէկ Թաղ հոգածու ըլլայ Թէ՝ իր վարժարանը եւ Թէ իր եկեղեցին բարեկարգ վիճակի մը մէջ պահելու, վիճակ մը յառաջ կուգայ որ լիովին կը համապատասխանէ ընդհանուր ներդաշնակութեան մը մասին արտայայտուած փափագներուն։

Հասգիւղի Թաղը կրթական ու նիւթական կնճիռներով շրջապատուած կը գտնուի քանի մը տարիներէ հետէ։ Շիտակը խօսելու համար, նախորդ Թաղական Խորհուրդն իր ամեն ճիգն ու աշխատութիւնը Թափեց՝ ըստ ամենայնի բարեկարգութիւն յառաջ բերելու համար։ Եւ հիմակ որ աւարտած է իր պաշտօնին շրջանը, կը հեռանայ յոգնած, խոնջ, ուրիշներու փոխանցելով սկսած գործին շարունակութիւնն, որ, ապահովապէս, այն ատեն միայն կրնայ ըղձացուած արդիւնքն ունենալ երբ նոյն խղճահարութիւնը, նոյն անշահախնդիր ոգին, նոյն գործունէութիւնն ի յայտ բերուի։

Պատրաստուած եռապատիկ ցանկն այս փափագն իրագործելու ձեռնհաս անձանց անուններ կը բովանդակէ. Փետրվար 21 կիրակի օրը պիտի կատարուին ընտրութիւններն, որոց պիտի մասնակցին 25 տարեկանէ վեր ամեն անձինք։ Ցաւօք կը յիշուի Թէ քանի մը անձինք սկսած են «բրօբականտա» ընել Թաղային գործերու վրայ գաղափար չունեցող անձերու մէջ, համոզելով զանոնք որ իրենց ի նպաստ քուէ տան։ Բայց այս անճահ ընԹացք ցաւէ աւելի արգահատանք կը շարժէ, զի շատ յուսալի որ է Հասգիւղցին այս ընտրութեան առԹիւ ամեն յօժարափութիւն ցոյց պիտի տայ ուղիղ ու արդարացի ընԹացք մը բռնելու եւ չխաբուելու քանի մը մեծախօսներու ուռուցիկ խոստումներէ, որք ետքէն իրենց պարապութեամբն ու ապարդիւնութեամբը պիտի գան ապահովապէս յուսախաբ ընել Թաղեցին։ Ն.

ԴԱՏԱԿԱՆ

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ

Ա

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Դեռ ուրիշ մանրամասնութիւնք եւս հարցուեցան Թէտէսքիի, եւ ապա կարգը եկաւ Մավրօգօրտաթօի որուն համար բռնուեցաւ թէ սա եւս քանի որ առաջնոյն հետ միասին ստանձնած էր շէնքին կառուցումը, այս մասին պայմանագրութիւն մ'ալ կնքած էին՝ թէ շահն ու վնասն եւ ամեն պատասխանատուութիւն հաւասարապէս կ'ստանձնեն, ուստի պարտ էր ինքն ալ Թէտէսքիի չափ ուշադիր հսկողութիւն մը կատարել եւ աղէտալի արկածի պատճառներն առաջուց վերցնել։ Իսկ Մավրօգօրտաթօ, հետեւեալ խօսքերով ուզեց ջրել իր դէմ եղած այս ամբաստանութիւնն. «Ես Թէտէսքիէ առաջ ստանձնած էի այս շէնքը՝ ճաշարան շինելու համար. աբարթըմանէն տեղեկութիւն չունէի, վերջէն Թէտէսքի աբարթըման կառուցանելու համար տիրոջը հետ համաձայնեցաւ. այս անգամ ես ալ իրեն ընկերացայ իբրեւ կցորդ, հսկողութիւն ու տնօրինութիւնը ինք կը կատարէր, ես միայն էական բաներու մէջ կարծիք կը յայտնէի. բոլոր մանրամասնութեանց հսկողն ինքն էր եւ մէկ գործի մէջ եթէ երկու վարող ըլլայ՝ կարծեմ այդ գործը ինքնին կը խանգարի եւ յառաջ ալ չերթար։ Սիւներուն տեղաւորուիլը, Թէտէսքի որ չտեսաւ, ես ինչպէ՞ս կրնայի տեսնել, մանաւանդ որ ուղղակի վերակացութիւնը Պ. Թէտէսքիի յատկացեալ էր։

Նախ. — Ցանձնառուները՝ «Պ. Թէտէսքի մեզի պայմանագրութենէ դուրս գործ չըներ կուտայ» ըսելով քեզ գանգատեր են. դուն ալ «Թէտէսքիի բաժինները ճարտարապետական օրինաց համաձայն է, անոր ինչ որ կ'ըսէ՝ իրեն հնազանդեցէք. միայն թէ իմէն մուրհակ մը առէք» ըսեր ես, ճի՞շդ է այս բառերդ։

Մավրօգ. — Այո՛, ճիշդ է, վասն զի Պ. Թէտէսքիի ճարտարապետական արուեստին վրայ վստահութիւն ունէի։

Կարգը եկած էր յանձնառուներէն Միխայլի եւ Ֆրանչէսգօի հարցաքննութեանց.

Վսեմ. Նախագահը դիտել տուաւ անոնց թէ՝ Պ. Թէտէսքիի հետ կնքած պայմանագրութեան համեմատ, պարտականութիւն ստանձնած են, տրուած քարտէսներու յարմար շէնք մը շինել եւ ճարտարապետական կանոնաց հակառակ շինուած գործերուն համար ալ պատասխանատու ըլլալ. արդ՝ ի՞նչ պատճառաւ իրենց ստորագրութիւնը չեն յարգած, պէտք է բացատրութիւն տան։

Ցանձնառու Միխայլ ոտքի կայնած, գաւառական արտասանութեամբ մը, բողոքեց այս ամբաստանութեան դէմ. «Այո՛, մենք ստորագրած ենք այդ պայմանագիրը, որուն փոխարէն մեզի գրաւոր ոչ մէկ ապահովութիւն տուին, որ կը նշանակէ թէ մեզ խաբեցին։ Ես քարակոփ մէկն եմ, քանի տարի է այս արհեստին մէջ, սակայն ճարտարապետութենէ չեմ հասկընար. եթէ բան մը հասկընայի ես ալ տուներ կը շինէի եւ այսպէս պարզ գործաւոր մը չէի մնար։ Ես միայն աշխատիլ գիտեմ. Պ. Թէտէսքիի հրահանգաց եւ հրամանաց համեմատ կը գործէի, ինքզինքէս բան մը ըրած չեմ։ Սիւները դրած ատեննիս, դիտողութիւն ըրի, եւ ըսի որ դիմացի գարեհրատան սիւներուն պէս շինենք, այս խօսքիս Պ. Թէտէսքի «կոփի՛ր անպիտան, ես Բարիզի մէջ սորված եմ, դուն ի՞նչ գիտես, 25 տարիէ կ'աշխատիս այս վիճակին մէջ ես» ըսաւ, ես ալ ձայնս կտրեցի ու լուռ կեցայ։

Նախ. — Ստոյգ է թէ սիւներուն այս կերպ կառուցուելէն 20 ոսկի շահ կար, որուն $^{2}/_{3}$ը ձեզի եւ $^{1}/_{3}$ն ալ ճարտարապետաց յատկացուած էր։

Միխայլ. — Այո՛, այդ տեսակ պայմանագրութիւն ունէին շահուն $^{2}/_{3}$ը իրենց եւ $^{1}/_{3}$ն ալ մեզի ու հանգուցեալ Եօրկիի պիտի պատկանէր։

Նախ. — Թաղապետութեան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ, սիւներուն պատուանդանաց քարերը փտտոր են եղեր, դուն քարակոփ ես, աղէկ կը հասկնաս, ինչպէ՞ս էին։

Միխայլ. — Քարերը շատ լաւ էին, կարծեմ շէնքին ծանրութենէն կոտրտեցան ո՛չ թէ փտտոր ըլլալէն։

Ֆրանչէսգօ եւս այս մօտ պատասխաններ տուաւ, ու այսպէսով աւարտեցան ամբաստանելոց հարցաքննութիւնք, որք տեւեցին երեկոյեան մինչեւ ժամ 12։ Դատին շարունակութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, նոյն դատարանի առջեւ, ցերեկուան ժամը 7ին։ Մ. Տ.

ՆԱՅՈՒԱԾՔԸ

(ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ցնցոտիներով ծածկուած եւ գիշերուան ցուրտէն կծկուած կը քալէր Վահրամ, գլուխը կախ եւ լայնեզր հին գլխարկը իջեցուցած մինչեւ իր աչքերն որոցմէ կը կախուէին զոյգ մը դողդոջուն կաթիլներ արցունքի։

Հազիւ տասնեւութ տարեկան կ'երեւէր. չորս ամիս առաջ ստացած էր իր շրջանաւարտի վկայականը. բայց մինչեւ հիմա դեռ կանոնաւոր գործ մը չէր կրցած գտնել, չունենալով ոեւէ պաշտպան մը եւ նաեւ կարելի է իր բանաստեղծի անուղղելի հակումներուն եւ անկախ նկարագրին պատճառաւ որոնք գոցած էին իր առջեւ շատ մը վաճառատանց դռները։

Շաբաթ գիշեր մ'էր. օդը ջինջ եւ պայծառ. երկինքը կը տարածուէր անհո՜ւն, կապոյտ հսկայ բիւրեղ մը որմէ կը կախուէին լոյսի թրթռուն շիթերն մութի խաւերուն վրայ։

Ժամը տասն ու կէս։ Բերայի մեծ փողոցին մէջ անվերջ անցուդարձ կայ. մեծ խրարանցում մը կառքերու որոնք գրկած բինեղներ, ադամանդներ, ճոխութիւններ, վարդագեղ դիմակով տժգոյն դէմքեր, տըգեղ դիմակով վարդ դէմքեր, կոշտ հանդերձին տակէն մատնուող պերճակերտ իրաններ, կենդանի փունջեր՝ հիւսուած նորափթիթ կոկոններէ որոնք թարմ հոտ մը կ'արտաշնչեն, ինչպէս եւ լայնաթերթ թոշնած ծաղիկներէ որոց բոյրն շոգիացած կը թուի, բայց որոնք հաւասարապէս կուգան թաթխուիլ լոյսերով, շողերով, թոյրերով, հրճուանքով ու խնդքով դաշդ այն երաններու մթնոլորտին մէջ որ երաժշտութեանց համբոյրովը կը թրթռայ, կառքերը ձիերուն քարատրոփ արշաւովը կուգային հեղուլ հոն, շողշողուն այն աշխարհն որ կը վառի հեռուն, գեղեցկութեան, ճոխութեան, երջանկութեան այն ալիքները որոնք կ'երթային կազմել վերը մեծ ովկիանոսն, վաղաշէջ հրաբուխն մարդկային յոյզերու եւ կրից, պարահանդէսը։

Հետիոտն դիմակաւորներ երբեմն երբեմն ոստոստելով, պարելով, երգելով կ'անցնէին, կը դառնային, հետեւելով լանթէռնային որ՝ թէեւ վտարեալ սալօններէ, ա՜յնքան անհեթեթապէս կը յուզէ, կը վրդովէ մարդկային հոգին, փթթեցնելով անդ արշալոյս մը վարդ, կամ ալեկոծութիւն մը ամեհի։

Տեղ տեղ՝ տուներու հրաշէկ պատուհաններու վրայ ստուերներ կը սահէին կ'անցնէին շուտ շուտ եւ երաժշտութեան փշրանքներ այդ հսկայատիպ ապարանքներէ թափթփելով կուգային մտնել անհամատակ ցեգերող պատանիին ականջներէն ներս, մինչեւ անոր սրտին խորը զոր կը թնդացնէին ինչպէս մուրճի հարուած մը որ կիյնայ սրոյրէ տախտակի մը վրայ։

Այդ լոյսերն, դիմակներն, ոստոստուն ստուերներն, այդ նուագներն, այդ ձայներն, երգերն, աղաղակներն քմահաճ ծպտումներն՝ չէի՞ն երջանկութեան. հապա այդ պատուհաններէն նե՞րս, հապա պարահանդէսէն նե՞րս, դեռ. ինչե՞ր։

* * *

Ու իր խցիկը յիշեց, կսկծագին սարսուռով մը երեսը ծամածռելով, դժգոհ՝ գրեթէ բարկացած՝ այդ պատկերին հիմա իր մտքին մէջ ծնելէն։ Իր խցի՛կը. բայց իր խցիկը միշտ իր աչքին առջեւն էր, դեղին գրակի գոյն մոմն իր սարսռուն կապտաւուն բոցով որուն լոյսը ցուրտ ու մերկ պատերէն կը սահի, վար կը հոսի կարծես, իր վառարանը շատոնց մարած, ուր մոխիրն — իր այրած նամակներուն եւ եղերերգութեանց — կը մնայ միշտ պաղ, տեղ տեղ դեռ սեւ սեւ, ածուխ դարձած սրտի թերթեր պիտի բռնէիր որ փշուր փշուր կըլլան մատից տակ, տախտակէ անծածկոյթ սեղան մը որուն վրայ գրքեր ու թուղթեր ցիր ու ցան. քիչ մը անդին լուսանկար պատկեր մը, ժպտուն դէմքով պզտիկ աղջկան մը, որու առջեւ խնկաման մը, սի՜րտ մը որ կը ծխայ։

* * *

Կը քալէր, կը քալէր, վարանումով մը սկսելով ու վերջացնելով իր մէն մի քայլը. Ո՞ւր կ'երթար։

Ցանկարծ կանգ առաւ։

— Այս գիշեր պարահանդէս կ'երթայ, անպատճառ կ'երթայ։

Եւ երբ այսպէս մտածեց, գինովի մը պէս — տառապանքի եւ վշտի գինովի մը — կը քալէր, ինքզինքը գտաւ Թատրոնին առջեւ ուր տեղի պիտի ունենար այն գիշեր պարահանդէսը։ Կառքերը կը խռնուէին շարունակ, եւ դռնակներէն դուրս կը ցատքէին թեթեւ ու շնորհալի շարժումներով զուարթադէմ կոչնականներն, ակնախտիղ ծաղկափթթում մը գոյներու, կերպասներու որոց վրայ ցանուած ադամանդն ու ոսկին դրան քովի լապտերներուն տակ պզտիկ ճառագայթներու խուրձեր կը սփռէին անցողակի։

Այն միջոցին կառք մը հասաւ եւ մէջէն դուրս ցատքեց միջահասակ աղջիկ մը, սեւ փետուրն առատ մազերով, մրայօն, սեւ աչուի, մանր քիթ մը, վարդաթիւ, ներբացիծ շրթունքներ. դէմքն սպիտակ, կաթնաթոյր, շիկնոտ երանգներով, լանջքն կորածեւ շնորհալի, մէջքը նուրբ, չափազանց նուրբ։

— Ան է, ըսաւ տարօրինակ ուրախութեամբ մը աչքերը բանալով։

Ցանկարծ, առանց գիտնալու թէ ի՞նչու, ակնարկ մը նետեց իր հագուստներուն վրայ։

«Նայելու պէտք չկայ, ըսաւ այն միջոցին անծանօթ մը. այդ վիճակիդ մէջ շատ ճարպիկ ծպտեալի մը տեղ կանցնիս, շո՜ւտ վեր ելիր» եւ լմնցուց հեգնութեան ահագին քահքահ մը դուրս նետելով իր լայնաբաց կոկորդէն։

Վահրամ շանթահարեցաւ. երբ գլուխը դարձուց տեսաւ որ աղջիկն իրեն կը նայէր ակնապիշ, վրդոված, սպասելով որ միւսներն ալ վար իջնեն կառքէն. ապա վերջին անգամուն տարօրինակ նայուածք մը նետեց իրեն որ փուշի մը պէս իր հոգիին մէջ կը մխուէր մեղմիւ, եւ շուտ ներս մտաւ, կորսուեցաւ։

Արդեօք յա՞մծ էր կոչս անծանօթին իրեն ուղղած հեգնութիւնը. եւ զգաց իր հոգիին մէջ ցաւ մը կծու, շատ կծու, զոր չը համարձակեցաւ վերլուծելու։

Ալ չկեցաւ, խենդի մը պէս սկսաւ վազել. ո՞ւր. — իր խուցը. չէ. ինքն այդ աշխարհէն, այդ մարդոցմէն չէ՞ր. ի՞նչը, մահուան ստուեր, ի՞նչու կ'երթար խառնուիլ այդ յորդառատ կեանքերուն, այդ կենդանի լոյսերուն, խաւարին մէջ միայն չէ՞ր ապահով իր գոյութիւնը, իր ստուերի կեանքը. այդ պայծառութեան մէջ կրնար հալիլ, լուծուիլ, ցնդիլ ինք, եւ կը վազէր չխորհրդածելու համար, վանելու համար իր աչքին առջեւէն աղջկան այն անորակելի «նայուածք»ը որ սակայն իրմէ առաջ կը վազէր, անեւելի ուրուական, ծփուն տարամ, անգիծ, անձեւ բան մը զոր սակայն կը տեսնէր. ուզեց քանի մը անգամ բռնել ճզմել զայն ոտքին տակ, բայց կը սահէր, դուրս կելլէր ան իր մատներէն, դիւային չարաչուք ժպիտով մը զինք դիտելով։

* * *

Իր խուցը մտաւ, լուցկի մը վառեց. ապա անկիւնը անշունչ խնկամանին քով գնաց, մոխիրը խառնեց։ Պզտիկ կրակ մը տակէն դուրս ելաւ, զուարթ շող մը արձակեց, ապա խեղդուն դժգունեցաւ, բաւական, թափանցիկ, սպիտակ խաւ մը հագաւ, դժգոհ կարծես իր հանգիստ քունը վրդովելնուն համար։ Վահրամ վերցուց նուրբ քօղն պատկերին վրայէն — որ պարահանդէսի աղջկանն էր — խունկի հատիկ մը դրաւ կրակի հատիկին վրայ, եւ ծնրադիր՝ աչքերը յառած բարձրացող ծուխին քմահաճ ոլորումներուն, մնաց լուռ ու մունջ. շրթունքները միայն կը շարժէին։

Ամէն անգամուն որ փոթորիկ մը կ'պայթէր իր հոգիին մէջ, կ'երթար աղօթել պատկերին առջեւ այն աղջկան զոր անհուն խանդաղատանքով, խանդավառ սիրով մը կը սիրէր. եւ այդ աղօթքն, անխեղդ, նուիրական աղօթքն որ բանաստեղծութիւն էր համակ, վճիտ՝ բիւրեղի պէս, այդ աղօթքն որու հետ սրտին մէկ նշխարն ալ կը չքանար, կը բարձրանար խունկի ծուխին պէս, կ'սփոփէր միշտ զինք, կը կը մեղմէր իր վրդովը։

Տարի մ'առաջ չէր գիտեր թէ ի՞նչ է աղօթել. բայց ապա սորված էր զայն. իր սէրն ինքնին աղօթք մը չէ՞ր, եւ այդ աղջիկն իր պաշտօնը, իր խնկամանն, այդ քօղը, այդ պատկերը եւ մելամաղձոտ մոմը, անոր իր մատուռն։

Բայց այս անգամ զինք հալածող նայուածքը չհեռացաւ աղօթքէն ետքն ալ, այլ ընդհակառակն աւելի մթին կերպարան մը առաւ, նոյն իսկ անոր համար թերեւս որ պատկերն — կուռքն — ու նայուածքը նոյնն էին։

Պէ՞տք էր կործանել հիմա իր այնքան պաշտած սեղանը, գետին զարնել, ջախջախել իր այդ խնկամանը։

* * *

Հետեւեալ օրը՝ կիրակի՝ տեսաւ զինք. իրենց տան ամենէն բարձր պատշգամբը կեցած էր, հոն, վե՜րը, զոր տեսնելու համար ստիպուեցաւ գլուխը վեր դարձնել. հսկայ գունագեղ ճառագայթ մ'էր կարծես որ կը նշուլէր այդ բարձրութեան մէջ. արեւուն ճաճանչները կ'ողողէին իր փոխփոտուն սեւ մազերն որ թանձր ու առատ հիւսքով մը վար իյնած էին իր ուսին վրայ. գծաւոր մոխրագոյն հագուստ մը հագած էր, որ իր նազելանուրբ մէջքէն վեր մութ կապոյտ կերպասի մը կը փոխուէր։

Ցաւագին զգացում մը յանկարծ արթնցաւ իր սրտին խորը, կիսամեռ կրակ մը որ յանկարծ կը բռնկի։

— Այս հրեշտակը գրկեցի՞ն, հետը պարեցի՞ն երէկ գիշեր։

Բայց նամակ մը գրած էր ինք, հրաշունչ սիրավառ գիր մը, զոր կարդալով աղջիկը պիտի մոռնար, ապահովապէս պիտի մոռնար բոլոր միւս ճոխերը։

Եւ այս գաղափարէն սիրտը սկսաւ ոստոստել կուրծքին տակ. գրպանէն դուրս հանեց քառածալ պզտիկ նամակը եւ աղջկան ցուցուց հեռուէն նշանացի կերպով։

Բայց առանց արտայայտութեան մնաց աղջկան նայուածքն. որպէս թէ ինքն անծանօթ մը ըլլար անոր համար, անոր որ այնչափ անգամներ, տարիէ մը ի վեր իր գիրերը ընդունած ու կարդացած էր։ Ապշած՝ նամակը գրպանը դրաւ։ Տաք փայլեան ետք նորէն անցաւ։ Պատշգամբը չէր։ Հասկցաւ։ Անծանօթը՝ նախորդ գիշեր՝ մէկ հեգնութեամբը իր սիրոյ մահուան վճիռը տուած էր անգիտակցաբար.

Ջինքը հալածող նայուածքն հալեցաւ ինկաւ իր աչքին առջեւ, նոյն միջոցին ահագին շէնք մ'ալ կը կործանէր կ'իյնար իր հոգիին մէջ։

Իր սենեակը դարձաւ։

Իր խնկամանը ջախջախելէ, փշրելէ առաջ ուզեց վերջի՜ն անգամ խնկարկել այդ կուռք-պատկերը զոր բզիկ բզիկ ընելու, խորտակելու անհուն տենչ մը ալեկոծութեան պէս կը բարձրանար իր ներսիդին։ Բայց համբերեց։ Մոխիրը խառնեց. Նախորդ գիշերուան կրակի փշուրը կիսովին ածխացած դեռ կ'ապրէր. երբ մոխրի պատանքէն ազատեց զայն, սկսաւ նորէն շիկնիլ, ամբողջապէս կարմրիլ, խունկի հատիկ մը դրաւ վրան։

Այն ատեն, ցաւագին, գլուխը ծռած դէպ ի պատկերը, որ կը պաշէր, ինքը՝ թուղթէ էակ, հրեշտակային միամտութեան ու անբծութեան ցոլք մը, մինչ միւսը՝ կենդանի պատկերը՝ կը փոխուէր, կը մոռնա՞ր զինքը, սկսաւ յորդառատ լալ. ու արցունքներն, իր հոգւոյն բիւրեղացած դառնութիւններն, աւելի տաք թերեւս քան կրակի փշուրն որու գրկին մէջ կը հալէր խեղճ փոքրիկ խունկն, կ'իյնային խնկամանին մէջ եւ աւելի կարծարծէին զայն։

Խե՜ղճ Վահրամ. իր սիրտն ալ, այդ խունկի հատիկին պէս, այդ պատկերին առջեւ լռիկ մնջիկ այրած, սպառած ոչնչացած էր։ ԻՐԱՄ

Սկիւտար 7 փետրվար 1893։

ՍՈՒՏԻՆ ՀԷՔԱԹԸ

Փետրվար 2 ի "Արեւելք,, ի միջոցաւ հրատարակեցինք Արաբկիրի մեր Թղթակցին մէկ շահեկան նամակն՝ "Գաւառական Բարբառ ու Բարբառէն,, վերնագրով։ Այդ յօդուածի մէջ խոստացուած էր ժողովրդական հէքեաթներու նմոյշ մը, զոր կը հրատարակենք ահա.

Պապս ու մարս տանն իքէն, ես 15 տարեկան էի, օր մը պապս չակեցի, չէրչուն (չարչը, չուկայ) տարի, հայեցայ օր (որ) պապս պախըլին (պաղպալ) թիւքէնը (խանութ) հաւկիթ է տեսեր, կակա՞ք կակա՞ք կէնէնը, տալ քեաւէ եղայ, 15 փարայ տուրի (տուի) հաւկիթ մը առի. պապուս ձեռքը տուրի, դեր վար (դար ի վայր) գնալն իքէն, հաւկիթը ձեռացն ինկաւ, մէջէն խօրօզ մը դուրս ելաւ, խօրօզը բռնեցինք, ի՛նչ էնէնք (ընենք) ի՛նչ չէնէնք աս խօռօզս, բսին քի հեծիր տէ փայասը բրինձէ գնա՛։ Օր մը փալանը վար առինք, հայեցանք օր ճիտանը զարկեր, (ուսը զարկեր, վէաւեր է թամբը), ի՛նչ էնէնք ի՛նչ չէնէնք ասելով խելօքները ասին քի ընկոզի (ընկոյզ) եղ քսեցէք, եղը քսեցինք, վրան ընկոզի ծառ մը բուսաւ, ան իսէ տէյինք տի (պիտի այրենք) եղեր է. չէյածսան քսեր ենք. օր մը գացինք վրան պիթտէն (բոլորովին) ընկոզ կայ, ի՛նչ էնէնք, խելօքները ասին քի 40 հատ չարփըճի տար չաւիլ տուր, 40 օր տօ գիշեր չաւփեցին, օր մը հայեցայ օր վրան երկու հատ ընկոզ է մնացեր, գետինը ծակելով օր քար մը առնամ նետիմ, ան իսէ ձեռքս փող (հող) է եկեր. հայեցայ օր վրան մենծ արտ մըն եղեր. ինչ էնէնք, ինչ չէնէնք, խելօքները բսին քի տնկօղին պօստան ընել տուր. 40 հատ չիւթճի (չիփթճի) բռնել տուինք, չիւթ բիչէյինք (վարել), փոլսեցինք, ձմերուկ ցանեցինք, օր մը հայեցանք օր ձմերուկ է եղեր, կլեցինք (կտրել) դանակներս մէջը դայիփ եղաւ, գլօխներս կլեցինք, հօն գլինք, մտանք ձմերուկին մէջը, ասդին անդին պաչլայեցինք փնտռել, հերիֆ մը ռաստ եկաւ (պատահեցաւ), ի՞նչ փնտռես նը ըսաց, բսի քի դանակս է դայխ եղեր, փնտռել մը նը. ան մարդն ալ բսաց քի, ես քառսուն խաթար տէնկ դայխ եմ էրէր, չինամ նը (չեմ կրնար) գտնալ, դուն դանա՞կդ տի գտնաս. անդին աստիս չատ օրըրտեցանք (պտտիլ) անօթեցանք, աչճուն թիւքէնը գացինք, 15 փարայի փաչա առինք, հայիմ օր մաղ մը եկաւ, քաշեցինք մաղը երկնցաւ, մէջ մ'ալ նայիմ օր 40 խաթար տէկէն յաւենուսան (եաւերն) չի՞ գայ, անդի՛ն, ասդի՞ն օրըրտեցանք, հայեցանք օր կինէ անօթեցեր էնք, եկանք գացինք 5 փարայի բրինձ փիլաւ բերել տըւինք, ան իսէ գլօխներս վրանիս չըլլըլուն համար ան տեղը վաթեր ենք. օր մ'ալ էկան քի, ի՞նչ ես կայներ, օ՞ր (է՞ր) չես երթար բրինձը քաղերը, գացինք օր մեր բրինձը թափած տեղը բրնձի արտ մըն է բուսեր. 40 հատ բրդատ բռնեցինք օր քաղեն, քաղելնէքէն հայեցայ օր մէջը մէկ ազուէս մը կլլըրաւ նը. մանկաղը վերուցի նետեցի, մանկղին կօթը ազուէսին փորը պամճի եղաւ. ազուէսը փախաւ, մանկաղը քաշեց, ատ տեղացդ եկանք գացինք Պօլիս, փալանճուն թիւքէնը, առինք մէկ փալան մը, քաշեցինք եկաւ խօլան մը. քաշեցինք եկաւ մէկ թուղթ մը. կարդացինք օր ասոնց ամէնքն ալ սուտ են. սուտերն իրաւի պէնչեմիչ երե՞նք մի։ Երկինքէն իրեք խնձոր ընկաւ. մէկը ինծի, մէկը պապուս տըղին, մէկն ալ հէքաթ բսողին։

Աստի անդի

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ

Ահռելի ոճիր մը գործուեր է յԷլ Փազօ, Թեքզասի մէկ քաղաքն որուն բնակիչները մեծագոյն մասամբ չինացիներ են։

Նախընթաց հինգշաբթի ոստիկան մը, չինական Թաղէն անցած պահուն, հրդեհի մը լոյսը կը նշմարէ։ Ողորմելի բնակարան մը բոցերով պաշարուած էր. աղեխարշ աղաղակներ կուգային ներսէն։ Ուսի եւ ոտքի հարուածներով, ոստիկանը կը խորտակէ դուռը եւ այն ատեն աչքին առջեւ կը պարզուի աշխարհի ամենէն անողորմ տեսարաններէն մէկը։ Գետնին վրայ, շղթաներով եւ ցիցերով բռնուած, մարդ մը կը գալարուէր կը տապլտկէր. միսերը կը խորովէին։

Ոստիկանն ի զուր կը փորձէ խեղճ մարդն ազատել, իր ձեռուըները վիրաւորելով, եղունգները շղթաներուն վրայ կոտրտելով։ Այն ատեն մոլեխէն շնչահեղձ, ոստիկանը դուրս կ'ելնէ, օգնութիւն գոչելով։ Բայց դրացիները փակուած կը մնան իրենց տուներուն մէջ։ Ոստիկանը կը ստիպուի սպառնալիքով դուրս հանել զանոնք եւ օգնութեան հասցնել տարաբախտ մարդուն։

Շատ ուշ էր. մարդը մեռած էր անհուելի տանջանքներու մէջ։

Այս վայրագութեան զոհն էր չինացի մը՝ աղքատ եւ անկար, իր հայրենակիցներուն վրայ բեռ եղած։ Կ'երեւի թէ այս վերջինք են ոճրին հեղինակը։ Այդ նողկացուցիչ մարդէն ազատելու համար, կապեր, կաշկանդեր եւ շղթայեր են զայն, տունին կրակ տալէ առաջ։

Քննութիւն մը բացուած է։

ՀՆՏԱԽՏԻՆ ԶԱՐԻՔԸ

Ռուսիոյ պաշտօնական թերթին հրատարակած մէկ տեղեկագրէն կը հետեւի թէ մինչեւ Նոյեմբեր ամիսը հնտախտի 551,473 դէպք եւ 266,200 մահ պատահեր են։

Հնտախտն ամենէն սոսկալի կոտորածն ըրած է ի Սիպերիա, Կեդրոնական Ասիա եւ Կովկասիա. քաղաքներէն աւելի գիւղերը վնաս կրած են աւերիչ համաճարակին երեսէն։

ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՈՐԴՔ

Հեծելանիւով ճամբորդութիւն ընողներուն մէջ նշանաւոր կը հանդիսանան երկու երիտասարդ ամերիկացիներ, Պ. Պ. Ալէն եւ Սաքըէկէն, որք աշխարհիս շուրջը դարձած են։ Անշուշտ էն գեղեցիկ ուղեւորութիւնն է այս որ մինչեւ հիմա կատարուած ըլլայ։ Ցանդուգն գրօսաշրջիկները, Եւրոպայէն դուրս, շրջած են 1,035 անգլիական մղոն տեղ ի Փոքր-Ասիա, 1351 մղոն ի Պարսկաստան, 1131 մղոն ի Թուրքաստան, 3,116 մղոն ի Չինաստան (Քուլտիաձէն ի Փեքին)։

Սան-Անդոնիօ (Թէքզաս) մէկ լրագրավաճառ ալ սոյն քաղաքէն Մեքսիկա գացած է հեծելանիւի վրայ 1800 մղոն միջոց մը կտրելով։ Ճամբան վտանգաւոր հանդիպումներ ունեցեր է արջերու եւ գայլերու հետ, եւ, ասկից զատ, աւազակներու խումբի մը հետ, որոց ձեռքէն հազիւ կրցեր է ազատիլ իր արագավազ ճարտարութեան շնորհիւ։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Եզովբոսին կը հարցնէին թէ՝ ի՞նչ բրեր է որ այնչափ պատուաւոր մարդ եղեր է։

— Ուրիշներուն ըրածին հակառակն ընելով։

* * *

Մարդ մը, առաջին անգամ ըլլալով ծով մտնելով, ուզեց լողալ, եւ քիչ մնաց որ խեղդուէր. այն օրէն ի վեր երդում ըրաւ որ մինչեւ լողալ չսորվի, ծով չմտնէ։

* * *

Մարդ մը սուտ խօսողի համբաւ ունէր. օր մը ընկերութեան մը մէջ մնացած ատեն զինքը ճանչցող մարդ մը յանկարծ գոչեց. «Ըսածը սուտ է»։

— Բայց, Պարոն, ըսաւ նորեկը, բերանս դեռ չը բացի։

— Հոգ չէ, արդէն ինչ որ ըսես՝ սուտ է։

* * *

— Ալպէս, վաղ առաւօտ ժամը 4ին չը մոռնաս զիս արթնցնել, ճիշդ 5ին պիտի մեկնիմ։

— Պարոնը հաճի զիս կանչելու համար զանգակը պիտի զարնէ։

* * *

Տղայ մը կուլար կը պոռար. հայրը հարցուց իրեն թէ ի՞նչ ունի. «մայրիկիս տուած քառասուն փարան կորսնցուցի» ըսաւ։

— Այդ բան մը չէ, ըսաւ հայրը, ա՛ռ քեզ ուրիշ քառասուն փարայ մը։

Տղան քառասուն փարան առածին պէս նորէն սկսաւ լալ։

— Հիմա ինչո՞ւ կուլաս, ըսաւ հայրը։

— Կուլամ, որովհետեւ եթէ միւս քառասուն փարան կորսնցուցած չըլլայի, երկու հատ պիտի ունենայի։ Տ. Զ.

ԴԻՈՐԴ ԷՖԷՆՏԻ ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԿԱՅՍ. ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ

Այս անգամ իւր գրասենեակը փոխադրած է Մեծ-Յուլիայ, Փէլթէքճի խան, 36 թիւ։ Իւր ազնիւ յաճախորդները պատրաստ է միշտ գոհացունել։

Խորհրդակցութիւնք ձրի։ 462 2—2

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ
Հիմնեալ 1889 ին
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 10, Բասամ Խրիմթաքի

Նոյն Բասամին մէջի մթերանոցը կը կրէ թիւ 6

Վաճառում եւ գնում, փոխանակութիւն եւ վարձում, դաշնակայարդարում եւ նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով եւ փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիններով որ ամեն մրցում կը ջրէ։ Սրահի քոնսըլաւոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնաշարանով, ֆրանսական պատրաստութիւն Բլէյէն վաճառատան, տասս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 սամ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը եւ չորս պատուանդաններով։ (Բլէյէն վաճառատունը մինչեւ յարդ քան ոսկեայ եւ արծաթեայ չքադրամ եւ պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ագեւոր(հնութիւն) — Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ եւ արծաթազօծ նկարներով (Բլէյէն)։ Երեք օքթաւով դաշնակներ, նուէրի համար. — Ինքնանուագ դաշնակներ. — Բոստոն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ). — Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ. Ցիչեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով ալ կը նուագուին. Պոլ դաշնակներ բոլորովին պղնձէ վրայ ոսկեզօծ արդիւն ծաղիկներով. — Երգիոնք Ամերիկեան. — Նօթա դարձնելիք կատարելագործեալ գրակալներ, (tourne-feuillets). Ինքնաշարժ գրակալներ. — Մետաքսեայ գրակալներ. — ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւաներկ գրակալներ։ Աթոռակներ եւ թելնաթոռ աթոռակներ զանազան գիններով, երաժշտութեան պարգ դրութեամբ էթաժէրներ. — Պարզ եւ հնչական չափահարներ. — Երաժշտակալներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծածկոյթներ դաշնակի վրայի եւ ստեղնաշարանի համար. սիրուն առարկաներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար եւն. եւն. դաշնակի ամեն տեսակ պիտոյքներ եւ մանր նիւթեր. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառմամբ։

Ցիչեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միւլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։ 329

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու գիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերու փտեցնելու գործը կը վերջացնեմ եւ փըտած մասը կը լեցնեմ ապագային ցաւի, մաշելու եւ թափելու ամեն վտանգէ զերծ թողլու պայմանաւ։ Լեցնելիք նիւթն է ոսկի, պլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ քաուչուկի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները քանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ եղած մնացած, կամ վայնս զսպանակի ու թելերու յոգնեցուցիչ միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինծ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լինտերու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անշատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր դրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ թերթերու վրայ ամբողջ ակռայներու շարքեր որով բիմին իւր ձեւն եւ լեզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ, ակռայներն աղալ, ծոտէլ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ։

Փտած ակռաները ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին։ Դիմել առտուան 1էն մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.), ի Բերա, մեծ փողոց Դօնգօրթիայի դէմ թիւ 2։ 287

ԻԼԱՆ

Շիրքեթի Խայրիյէ վաբօրլարընըն իճրաի սէյր ու հարէքէթլէրինէ տայիր օլան վարագաի իլանիյէ հիւքմիւ կէլէճէք 309 սէնէսի մարթըն 7 նճի բազար կիւնիւ ագշամա գատար ճարի օլաճագ տըր։

Իշպու չուպաթըն 16 ընճը սալը կիւնինտէն իթիպարէն Սէնիմահալլէ, Պէյգօզ, Պէպէք, Վանիքէօյ, Գանտիլլի, Իւսկիւտար իսկէլէլէրինտէն սապահլայըն հարէքէթ իտէն իկի վաբօրլար վագթլարընտան խարմիշար սաաթ էվվէլ, վէ քէօբրիւտէն Իւսկիւտարա օլան վաբօրըն տախի սաաթ իքիբէշ չարէքէ գալարագ հարէքէթ իտէճէքլէրի Շիրքեթի Խայրիյէ Թարաֆընտան իլան օլունուր։ 1—5

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ ալընաճագ ժավուղ, բիլիճ, հինտիլէրին գարարը գավլիսի չուպաթըն 17ինճի չարշանպէհ կիւնի վիլիլէճէկլինտէն իթիպարէն թալիպ օլանլարըն էեմիլ մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի միւշարիւլէյհաեէ միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օլունուր։

10 չուպաթ 308 3—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՈՒՈՅ 2,650,872

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 056 900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՈՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի [illegible] համար մինչև ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ^ա^ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

VICHY

Վաճառատուն՝ Փարիզ, 8, փողոց Մոնմարթր

PASTILLES DIGESTIVES. — Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն ելած աղերով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դժուարամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։

Անգլիական դեղարանն ու դեղավաճառանոցն ի Կ. Պոլիս, և ամէն դեղագործներուն քով։

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891ին	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և Նաւահանգստին մէջ։ Վնասի ատեն առատ և խղճմտօրէն վճարումն։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղը՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղէնաց, է գաղտնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայէն ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտութեամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անըմբռնելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուանեալ են. ջերմն և դողը, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատական ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտ ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ մահաբեր նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը, զորս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որով դեղ է առողջապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուած ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլիս։ 350

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 15/27 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 16/28 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 17/29 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 17/29 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև Պաթում առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ. 18/30 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Փետր. 16/28, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը պիտի հանդիպի Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դարձ շոգենաւերուն. 12

ԱՌԱՋՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հըլլ. Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ափօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաւիօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրոտանօ	2200	Բուրկօ	2800
Գասսանօ	3000	Հէրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3600	Րինալտօ	3200
Գրավօ	2000	Հինտօօ	7000	Րոլլօ	3000
Գըֆֆալօ	8800	Հումպըր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ինկօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանտիակօ	8200
Գօդօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրրէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըմպօ	3400	Լօրէնցօ	3000	Թասսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմէ	1500	Թոլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնգօ	4300	Թօրրինօ	900
Տուրօ	4800	Մարչէլլօ	6500	Ուրբինօ	5000
Տրազօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էրմինիա	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէբրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օռլանտօ	3000	Ցէֆիրինօ	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէմօ	200
Ֆալքօն	800	Փրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտօ	2000	Թօբրիթօ	120
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8100

«Տուրօ» շոգենաւը, նաւապետ Ջեմպըրս, ընդն. վաճառքով Հըլէն և Նիւքասըլէն աստ կ'սպասուի մարտ 9ին։

Ապրանքներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
293

Ընդդէմ [illegible]
եւ այն հիւանդութեանց որոց պատճառն է.
ԼԵԱՐԴԱՅԻՆ ԽԻԹԵՐ
ԼԵԱՐԴԻ ԿԱԼԱԾՔ
ԿԱԹՈՒԱԾԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂԵՂԱՅԻՆ ԱՐԵՆԱՀԱՐԱՔՈՒՄ
ԱՂԵԱՑ ԹՈՒԼՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԻՒՆԵՐԹՈՒԹԻՒՆ
ԳԼԽԱՑԱՒ
ԵՒԱՅԼՆ

Սաստիկ յաջողութեամբ կիրառուեցաւ
ՎԻՇԻԻ ԼՈՒԾԻՉ ՓՈՇԻՒՆ
ի Տուփ.
ԼԷՕՆՍ ՍՈՒԼԻՆԵՈՒԷ

Բուսային և անուշահամ փոշիներէ բաղկացեալ, [illegible] բոլորովին անվնաս է։ Առանց անպատեհութեան կրնայ գործածուիլ տղայոց, ծերունիներու, տկար մարդերու և յղի կանանց կողմէ։ — շատ ախորժահամ, դիւրին կ'առնուի. քիչ մը ջուրի մէջ սուրճի դգալ մը այս փոշիէն հալեցնելով պառկած ատեն, [illegible]

Փարիզ, 6, Վիքթորիա ծառուղի, կը գտնուի գլխաւոր դեղարաններու մէջ։

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ՕՃԱՌ ԿԱՓՈՒՆԻ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ, ՄԱՔՐՈՂ ԴԻՄԱՑ, ՄԻՇՏ
ՕՃԱՌ ԿԱՓՈՒԹԻՒԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Անգամ մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելուն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թևերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Անհետ կ'ընէ մորթի սևուքը, երեսի և ձեռքի ցանները, արևայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամէն բանով՝ անկարելը կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս [illegible] եղբարց քով, Եէնի ձամի փողոց, 18, Պոլիս և [illegible], Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն [illegible] եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, [illegible] բրիտանական դեղարանը և [illegible], Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ԲԵԶՄԱՋՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Մահմուտ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առևտրական կամ սեղանաւորական ամէն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք և օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով. բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու և պանքտոմներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Յունաստանի, Ռուսիոյ և Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով և ամէն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց և շահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորև նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամէն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը մնայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամէն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն ալ իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զրկողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը ստացուի տոկոս բերող պարտաթուղթ մը, 200էն 500 Փր.ի դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԸ	Տարեկան վիճակահանութեանց թիւը	Թիւ	Թիւերուն գումարը	Քուպոնին տարեկան վճարումը	
Յունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27,	Փր. 300,000	Փր. 16	ղրշ. 100
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անբրէօն քօմիւնալ Փարիզի 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քրէտիթ ֆոնսիէ եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7. 5	,, 20
Անբրէօն Քոմիւնալ Պրիւքսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	...	...	...	...
Գում–գաբու ...	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	...	...	...	...
Եէնի–գաբու ...	6 13	..	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի–գուլէ ...	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 03	12 22	1 53	2 20	2 51	3 23	4 24	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	...	11 8	11 34	12 19	...	2 04	...	3 03	3 38	4 37	5 06	5 37	6 07	6 33	7 7	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	...	11 17	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	4 47	...	5 46	6 17	...	7 16	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	...	..	7 15	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	...	0 30	11 25	...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 58	...	5 58	...	7 23	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 34	7 13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 06	5 09	5 38	6 08	6 38	7 44	...	...	...
Եէտի–գուլէ ...	6 50	7 24	7 47	8 24	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 24	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07	...	...	...
Սամաթիա ...	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...	...	...	...
Տաուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի–գաբու ...	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	..	...	...	...
Գում–գաբու ...	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	...	...	...
Կ. Պոլիս ..	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարաններու միջև [illegible] կառախմբերուն մէջ միայն [illegible] 1

Ցնոր տնօրինութեան, Թիւ 8. 10. 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնեն ի Չէյթուն-Պուռնու։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՅՈՒՆՎ. 20 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐ. 5

Վօսփորէն ելնող շոգենաւեր

1 35 Եէնի մ. Մեզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 40 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
1 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք
1 45 Պէյգօզ Բաշչաղ. Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 15 Պէյգօզ Բաշչաղ. Եէնիք. Գանլճ. Պօյաճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավտ. Չէնկլք. Պէյլր. Օրթք. Գզգնճ. Իսկիւտար Պէշիք Գապաթաշ
2 15 Եէնի մ. Մեզար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթք. Պէշիքթաշ.
2 50 Ռ. Ա. Գավագ Եէնի մ. Մեզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյգօզ Բ. պաղչէ Չուպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չնկլ. Պէյլր. Գուզկ. Իսկւտ.
3 15 Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիքթաշ
3 20 Եէնի մ. Մեզար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ Օրթաք. Պէշք.
4 15 Եէնի մ. Մեզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 45 Պէյգօզ Բաշչճ. Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլրգ. Գուզկ. Պէշիք.
5 45 Եէնի մ. Մեզար. Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ Եէնիք. Սթէն. Գանլճ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Պէյլր. Օրթաք. Պէշիքթաշ
7 — Միրգն. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվտ. Չնկլ. Պէյլրպէյ. Օրթք. Գզգնճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Եէնի մ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ռ. Գավ. Եէնի մ. Մեզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկէօն. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնի մ. Մեզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնի մ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնիա Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Արնավ Օրթ. Պէշիկ.
10 15 Ա. Գավագ Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւեր

2 30 Պէշիք Օրթաք. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Ա. Գավագ
3 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա. Չուպգ. Բաշչապաղչէ Պէյգօզ
3 40 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնվք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Եէնի մ.
4 10 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչա. Պէյգ. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մեզար Եէնի մ.
4 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Միրկ. Սթէնիա. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Եէնի մ.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մեզպ. Եէնի մ. Ռ. Ա. Գավագ
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գզգնճ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Չէնկլք. Արնվտ. Պէպէք Գանտիլ. Ա. Ռ. Հիսարք Գանլճ. Միրկէօն
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Օրթաք Արնավ. Պէպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյք. Մեզարպ. Եէնի մ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյաճ Գանլճա Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մեզար. Ա. Գավագ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվուտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Եէնի մ.
9 15 Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլճ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարպ. Պէօյիւք. Մեզար. Եէնի մ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա Չուպուգ. Բաշչ. Պէյգ. Մեզպ. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Գապ. Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնավ. Գանտ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչա. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկէօն Սթէնիա Եէնիք. Թարպ. Պէօյք. Մեզարպ. Եէնի մ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Բաշչ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզար. Եէնի մ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք.
12 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. (Այս շոգ. օդը գէշ եղած ատեն մինչև Գուրչ. պիտի երթա

ԼՈՒՆԻՈՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, Իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Փոխձեւի ապահովագրին (Բոժ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթը	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.

Ա. Տ'ԷԶՇԹԱԼ, Ծերակուտական, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԼՈՒՆԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լիւնայի ածխահանաց Ընկերութեան։
ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինէ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պօլ Ժ. ՍԼՈՒԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.

Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առևտրական Ատեանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրաբօ Բաքար, Բիւբարի և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լոնտոն երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՌՆ, Վէռն և Ընկ. դրամատարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքայի։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈԹ, Տնօրէն
ԷԹԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատունը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամոնտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2